

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst á 1 D, od 10—15 petih vrst á 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, prekriti petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, L. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolne sprejema le podpisane in zaostane frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Ali je naša kraljevina stara ali nova država?

Dr. Dušan M. Subotić: Naša Kraljevina nile »nova« država. Posebni odtisek iz »Novog Života«, XI. zv. II. Grafički zavod »Narodna samouprava«, Beograd, str. 7.

Dr. Dušan Subotić je eden izmed najboljših in najplodovitejših srbskih pravnikov. Bil je zastopnik naše države pred mešanim razsodiščem v Ženevi, ki naj bi razsojevalo spore med našo kraljevino in nemško državo glede likvidacije imovin nemških državljanov na teritoriju prejšnje kraljevine Srbije. Nemci so hoteli, da naj velja naša država za »novo« državo, ki kot taka ne bi imela pravice, da izvrši omenjeno likvidacijo in si pridrži prodajno ceno izvršene likvidacije. Subotić na je zastopal mnenje, da naša kraljevina nima značaja »nove« države, ampak da je prejšnja kraljevina Srbija, s katero so se ujedinili izvestni teritoriji bivše Avstro-Ogrske pod novim imenom Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in da ima kot taka pravico likvidacije imovine nemških podanikov brez ozira na to, ali se nahaja na starem ali novem teritoriju. Posledica pa je, da vprašanje o pravnosti likvidacij in odškodovanju lastnikov ne more reševati mešano razsodišče v Ženevi, ampak državni svet naše kraljevine kakor najvišje upravno sodišče, ker se sme samo za nove države udeleževati mešano razsodišče.

Spor — ki je bil po vsi priliki spor za kompetenco — je bil rešen od mešanega razsodišča v Ženevi za več primerov v korist našega stališča. Subotić prinaša razloge in odloke mešanega razsodišča v dobesednem prevodu. Iz istih naj pomembnejših vodilne misli: V versailleskem miru ni rešeno vprašanje, ali je naša država nova država. Senžermenska pogodba govori izrecno o Poljski in Čehoslovaški kakor na novo stvorjenima državama. Ako bi sile, ki so podpisale ta dogovor, smatrala poleg Poljske in Čehoslovaške tudi našo državo za novo državo, poslužile bi se v čl. 271 al. 2 izraza: pour certaines des Etats nouvellement créés, in ne, kakor v resnici stoji: pour les Etats nouvellement créés. Isti tekst se nahaja v trianonski pogodbi. Če tudi je vprašanje v strogo znanstvenem pogledu sporno, vendar v smislu teze, katero zastopa

nemška stran, ne ostane manj resnično, da se pri takem besedilu, kakor ga imata senžermenska in trianonska pogodba, ne more dopustiti sklepa, da je država SHS na novo stvorjena država. Razen tega je pomisliti: Če se prvi trije odstavki člena 248 d senžermenske pogodbe nanašajo na državo SHS, a je uporaba četrtega odstavka na njo izključena, ne bi se moglo razumeti, zakaj bi se hotelo v členu 296 d versajske pogodbe uvajati naravnost nasprotno solucijo, kar bi bilo gotovo pođano, če bi se naša država smatrala za novo stvorjeno državo. Drugačna interpretacija bi pomenila tudi omalovaževanje naše države, ker bi se ji noprtilo relativno nepopolnejše postopanje pred mešanim razsodiščem v Ženevi, in to ne da bi se vpoštevalo silne žrtve, katere je doprinesla Kraljevina Srbija, ki je bila od prvega dne svetovne vojne zaveznica antantnih držav.

Subotić v svojem spisu pristavlja k razlogom mešanega razsodišča samo še suho konstatacijo, da je s e d a j raz stališče mednarodnega prava ugotovljeno, da naša kraljevina ni nova država, ampak stara kraljevina Srbija z novim imenom in novim teritorijem. Zdi se, da tudi Subotić dobro čuti, da ima problem dve lici; saj uvodoma sam poudarja, da je vprašanje »od dvojakega interesa: sa gledišta spolnjeg t. j. mednarodnog prava i sa gledišta unutrašnjeg t. j. državnog prava«. Mi pozdravljamo korist, ki jih prinaša mednarodna ugotovitev naši državi, pozdravili bi pa tudi radi ugotovitev za notranjo, državnopravno stran. Ker glede te ne more biti dvoma, da je naša država »jedna nova državna individualnost«, kakor je to lepo dokazal dr. Stefan Sagadin (Naš sedanjí ustavni položaj, str. 18—20), bi pač želeli, da bi se obe stališči spravili miselno v sklad; inace nam ne ostane prihranjen očitek dvoličnosti.

Dr. M. D.

SLOVENSKI FAŠIZEM.

V Gorici, 9. dec.

Kaj — fašizem, slovenski fašizem — ali je to mogoče? Zalibog prav res mogoče: njegovo duševno ognjišče je Gorica, njegov krušni oče je fašistovska organizacija Julijske Benečije, njegov slovenski zastopnik — g. Bandelj.

S pojavom g. Bandlja bi se ne pečali če bi ne bil v službi stranke, ki s svojim sedanjim početjem naš narod v Julijski Benečiji demoralizira. Tako pa se na žalost moramo baviti z njim. Da pa nam bo lažje oceniti g. Bandlja načela, delo in posledice njegovega pojava v teh raztrganih časih, bomo možu čisto na kratko preiskali obisti.

Kdo je Bandelj? Mož je po rodu Vipavec. Hodil je v ljudsko šolo in se potem izuril za kovača. Pozneje je šel k vojakom, kjer se je c. kr. oficirskim hlapcem pomikno udnjal, za kar so mu na ovratnik našili korporalske zvezde.

Od vojakov vrnivšega se Bandlja je pozejal po poklicu delavca na polju vzgojeslovja. Šel je na učiteljske in postal učitelj. Med vojno se je mudil v Italiji, po vojni se je vrnil v okupirane kraje, spisal (bolje: prepisal) italijansko zgodovino za nove italijanske državljane ter bil nastavljen za šolskega nadzornika v Postojni. Iz Postojne je bil premeščen v Tolmin, kjer je bil tudi član izpraševalne komisije za učitelje. Sedaj je mož pri upravni centrali za gorško deželo. Ko je prišla na površje Mussolinijeva vlada, je Bandelj brž skrivil hrbtnico in se šel klanjat novim vladodržcem. Za to svoje dejanje so ga koj potrdili v službi in sedaj ga je celo doletela čast, da je postal vojda »slovenske« vladne, Mussolinijevе stranke.

Mislimo, da nam je zgornja kratka biografija Bandljeva že dovolj za presojo moževega značaja in njegove doslednosti. Pojav Bandlja bi naš narod, kljub janičarski črti njegovega karakterja prav lahko prebolel, ako bi bil osamljen. Toda v tem tiči zlo: Bandelj danes pri nas ni sam, temveč ima za seboj že nekaj pristašev, izdaja svoje glasilo (izprva »Glas Julijske Benečije«) — »Nova Doba« in s svojim početjem demoralizira še one naše ljudi, ki so jih posledice svetovne vojne pustile nedotaknjene.

Na tak način živi in se razvija v Julijski Benečiji slovenski fašizem. Seveda se mu naši ljudje ne udajajo zaporedoma; ali, navajeni na politični optimizem duhovnika — poslanca Ščka se odtežajo delu in propagandi za načela, ki so nam bila in nam ostanejo sveta. Tako polagoma bolj in bolj padajo v krepplje — slovenskega fašizma.

Toda slovenski fašizem je normalen pojav, dokaz, da korupcija in demoralizacija pri nas še ni konec. Tem večja dolžnost je zato vseh, ki imajo pri narodu upliv na mišljenje in udeleževanje na polju politike, da mu povedo, kdo je Bandelj, od koga je plačan in kako dalekosežne posledice bi izzvalo raširjenje

slovenskega fašizma na našo prihodnost. Fašizem lovi kaline z različnimi sredstvi: z ognjem in mečem, z osebnimi Bandlji in z njegovim glasilom »Novo Dobo«. Kdor pa ima oči, da vidi, ušesa, da čuje in jezik, da govori, bo zavrnil Bandlja »Novo Dobo« in slovenski fašizem ter bo s tem dokazal, da fašizem in Bandelj še nista vse. Mnogo, neizmerno več od slovenskega fašizma so narodnostna načela, katerim edinim moramo ostati zvesti ter jim služiti. Fašizem pa, tudi v obliki in noši g. Bandlja, ostane za nas isto, kar je bil doslej: pojav bolezní, ki se mora med nami čimprej izgubiti, ako nam je do življenja in bodočnosti.

—bar.

VLADNA KRIZA.

PAŠIČU PONOVO POVERJEN MANDAT ZA SESTAVO POSLOVNE VLADE. — PAŠIČEV PESIMIZEM. — STALIŠČE DEMOKRATSKEGA KLUBA.

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Razplet vladne krize se nadaljuje po metodah g. Nikole Pašiča. V parlamentarnih krogih splošno naglašajo okolnost, da bi se bila kriza že davno lahko odstranila in da bi bila že lahko sestavljena nova vlada, toda Pašič kot star in preizkušen parlamentarec, ki pozna vse politične in parlamentarne trike, namenoma zavlačuje sestavo vlade.

Na drugi strani v političnih krogih jasno naglašajo željo in odločnost krone, da se vladna kriza čim prej odstrani in da nova poslovna vlada v najkrajšem času spravi pod streho tri naivnejše zakone, invalidskega, uradniškega in agrarnega. Iskrena želja krone je, da se ugoti upravičenim zahtevam invalidov. Kralj sam je zastopnikom invalidskega združenja izrečno dal izjavo, da stori vse, da se uveljavijo potom zakona njih zahteve. Naravno je tudi, da mora vlada ugoditi zahtevam uradništva in storiti vse potrebno, da pride uradniški zakon do sankcije. Dalje pa je treba tudi spraviti pod streho zemljoradniški zakon, da se razčistijo agrarne razmere v Dalmaciji.

Ministrski predsednik Nikola Pašič pa je pri prvih poskusih za sestavo poslovne vlade naletel na take težkoče, da je bil moralno prisiljen vrniti Nj. Vel. kralju poverjeni mandat. Nj. Vel. kralj pa je ponovno zaprosil g. Nikolo Pašiča, da sestavi poslovno vlado, ki bi imela nalogo, izvršiti in rešiti zgoraj omenjene zakone. Ta poslovna vlada bi se pozneje via facti pretvorila v volitveno vlado, ki bi izvršila in vodila vo-

litve za narodno skupščino. O novem mandatu je predsedstvo ministrskega sveta izdalo kratek komuniké.

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Od predsedstva ministrskega sveta izdani komuniké o ponovnem mandatu g. Nikole Pašiča za sestavo vlade se glasi:

»Predsednik ministrskega sveta g. Nikola Pašič je bil včeraj okoli 12. sprejet v avdienci od Nj. Vel. kralja. Predložil je poročilo o rezultatih poverjene misije glede sestave novega koalicijskega kabineta, ki bi imel rešiti načrt zakona o invalidih, načrt zakona o uradnikih, načrt zakona o agrarni reformi v Dalmaciji itd., načrt zakona o neposrednih davkih, brez katerega bi se ne mogli izvesti vsi zgoraj omenjeni zakoni. Vse težkoče, na katere je naletel pri sestavi tega kabineta, ki bi imel izvršiti poverjeno nalogo, so prisilile g. Nikolo Pašiča, da je zaprosil Nj. Vel. kralja, da ga razreši od poverjene mu misije.

Nj. Vel. kralj je ponovno zaprosil g. Nikolo Pašiča, da še enkrat poskusi sestaviti tak koalicijski kabinet, ki bi mogel izvršiti gorenje zakone. G. Nikola Pašič se je pozivu odzval ter storil poskuse, da se odstranijo težkoče in da dobi garancije za izvršitev poverjene naloge.

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva je g. Nikola Pašič ponovno začel pogajanja za sestavo koalicijskega kabineta. V prvi vrsti je imel daljše razgovore s predsednikom parlamentarnega kluba SKS Rajarjem. Pašič je zaprosil Rajarja, da mu pojasni stališče SKS o programu bodoče vlade.

Miran Jarc: BOG IN PUSTOLOVEC.

(Dalje.)

In ko sem se spet zagledal v zrcalu, me je zaslepila kot ogromno solnce vzplamenela slutnja: tudi skozi mene vro te sile in le, če sem sam urejen, jih bom mogel urediti in jih prav ustreziti. Če sem sam urejen! Telo in duh! A v tistem hipu je vse moje duhovno obzorje zastrla podoba Anite; ne, to ni bila več ona, temveč vesoljna žena s prezirljivim roganjem in pogledom sfinge. Njeni dehteči lasje pa so podhrtevali v vetru vzdihov, sladostrastnih prošnji, vikov, kričev, ki so veli od vseh štirih strani sveta. Ona pa se je smejala kot zmagovalka in njenim belim nogam je bil za podstavek grič lobanj. In kot na povelje je zabučala godba, lobanje so se zganile, vzvalovale, zaplesale in po vesoljnem prostoru je odmeval divji krič vseh teh oživljenih milijonov, med katerimi sem videl tudi sebe: »Eva, Eva, odreši nas!«

Tedaj pa je položil name roko moj prijatelj: »Kaj si se zagledal v kako kratkokrilko? Ubogi sanjač! Zdaj ni časa za to. Tretja ura se bliža! Oni pri šahu že omahujejo.«

Stopila sva bliže in nenadoma me je prevzela volja, da stopim na mesto naveličanega šahista, ki je tudi takoj ugodel moji želji.

Sam ne vem, kje in kako sem dobil toliko prekipevajočih moči, da sem na ves glas zavpil:

»Pozor! Boga vlovim jaz!« Vse občinstvo je prešinil električni tok, da je mahoma oživel.

Ze sem hotel zapovedati, naj se trdnjava premakne na kraljičino mesto, kar me je zgrabil moj prijatelj z vso močjo, ko mu je padla ura, ki jo je držal v roki, na tla.

»Še petnajst minut manjka do treh!« mi je šepnil, nato pa zakričal kot brezumen: »Ti, ubožec, ne boš Boga nikoli vjel! Posebno pa ne po zakoniti poti! Kdor hoče postati božji lovec, mora biti pustolovec, puntar ali razbojnik! . . .

Proč . . . proč vi vsi, dremavci, igralci, plesavci!« je divje kričil in mahal z rokami, prerivajoč se proti odru. Besen je planil k mizi, prijel splašenege bebca in ga porinil proč, da se je ubogi mož zvalil po odru.

Sam pa je stopil na stol in ob zgroženem strmenju poslušalcev govoril kot pobesnel pridigar:

»Hudičii!

Dovolj ste napasli svoje oči, ušesa, roke, noge in svoje trebuhne na živih njihvah živalskih in človeških teles!

In vi ste hoteli ujeti Boga?!

Zverii!

Na razvalinah svojega duha ste zgradili zlato tele, okrog katerega rajate z bolnimi lovčami.

Gobavci na duhu!

Ha! Jaz sem ujel tega vašega dre-majočega Boga, jaz!

Tudi ti (imenoval je mene!) Ga nisi, ti, ki si na razvalinah svojega duha postavil kraljevski cvetličnjak, da si tam kadil opij in se kopal v mlačnih sanjarijah!

Vi vsi ste lažniki in vaš veliki greh je, da se je balon vaše predrznosti tako napihnil, da hoče pogoltniti vso kroglo sedanjosti.

Toda, ljubčki, ta krogla je goreča in vaš trebuh se bo razpočil.

Hrana, ki vam jo danes daje zemlja, ni več samo živalska kot nekoč, temveč je zablajena s krvjo in solzami otrok, deklet, mladeničev, žena in očetov, ki ste teh pet debelih let rajali po njihovih zvijajočih se, živih telesih, vi vsi: ti mogotec, ki si krvavi znoj vojakov in delavcev pretvarjal v dragulje, da si z njimi kupoval meso vlačug . . . ti gene-

ral, ki si prestavil svoj šah iz kavarne na zlata polja . . . ti suženjski poet, ki si zapeljeval s svojimi zlaganimi stihii o osvobojenju narodov . . . ti klečeplazni uradnik . . .

Občinstvo, ki je sprva osuplo molčalo, se je zdaj dvignilo z gromovitim vriščem:

»Doli s propalico! Doli s propalico!« Nekateri pa so tolažili: »Saj se norčuje, saj vendra igra . . .

Tedaj pa je v gruči pri vratih nastalo močno gibanje, začul sem zmedene klice, ki so mahoma pozornost obrnili nase.

Vsi smo pozabili na govornika in hiteli proti onemu kraju, kjer se je trlo že polno občinstva. Nam nasproti je prišel mlad gospod, ki je ves prestrašen pravil: »Tam v neki sobi so našli zadavljeno žensko . . . baletno plesalko.«

Kri mi je oledenela — otrpnil sem.

Baletna plesalka!

Brezčutno sem se pehal skozi drveče valove človeških bitij . . .

Tam pa so se že vsi sklanjali nad nežnim belim . . . videl sem del onega svilenega krila . . .

Nekdo je vzkliknil: Anita!

Brez misli sem se obrnil proti odru. Čudno, da se mi je zdaj zazdel nad vse važen črni klavir, ki sem ga motril s prav trdovratno vztrajnostjo.

Pod njim je bil razmetan kup not; na njih je ležalo dvoje razbitih steklenic, iz katerih se je razlivalo vino. Poleg na stolu je sedel v dve gube sključen človek. Kako, da ga nisem preje opazil, kako, da on edini tam sameva kakor izobčenec! Vsi ti ljudje, najsí še tako poživljeni in propali, so se vsaj ob tem groznem pripetljaju združili osupli nad zločinom, ki jih je iztrezil in tako silovito udaril na že zaprašene in zarjavele strune njihovih src, da so prestrašeni trepetali — postali so ljudje. Oni pa, kot da ni eden izmed njih — človek! Vzravnal se je, pogledal, bil je — Deletur!

Za hip sem postal — o, kako živo se spominjam te sekunde — v domišljiji sem nanovo doživel vse trpljenje, ko me je poniževal pred samim seboj, domislil sem se vseh križevih postaj tega večera, ko se je vedno bolj lomil moj lepi videz o svetu in — spomnil sem se Anite, mrtve . . . zadavljene . . .

(Konec prth.)

Predsednik Rajar je med drugim naglašal, da je SKS pripravljena sodelovati v vladi na temelju vidovdanske ustave. Pripravljena je, če je to mogoče, stopiti v koalicijski kabinet pod pogojem, da se delovni vladni program razširi in da se v program sprejmejo tudi nekatere zahteve poslancev SKS, predvsem zakon o ustroju vojske in zakon o izenačenju davčnega sistema za vsa država. Pašić je Rajarju indirektno priznal upravičenost predlogov SKS. Omenil pa je tudi, da so težkoče za sestavo nove poslovne vlade velike in da dvomi v uspeh svoje misije. Pašić je koncem konferencije z Rajarjem lakonično omenil: »Pa naj sestavi vlado, kdor jo more, jaz jo ne morem.«

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Na konferenci s predsednikom parlamentarne kluba SKS Rajarjem je Pašić omenjal tudi volitve. Dotaknil se je mimo grede volitev v ljubljanski občinski svet. Pašić je dalje zopet konferiral s podpredsednikom demokratskega kluba Radovičem. Tekom razgovora je Pašić zaprosil Radoviča, da mu da točna pojasnila o razmerah v demokratskem klubu. Pašić na vsak način želi, da bi demokratski klub kot celota podpiral novo koalicijsko vlado.

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Pašić tudi skuša sondirati teren za volitveno vlado. Pašić računa na razcep demokratskega kluba v dva tabora, da bi tako pripomogel radikalnem do večje moči.

— Beograd, 12. dec. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila seja demokratskega kluba. Podpredsednik Radović je poročal o razgovorih z g. Nikolo Pašićem, ministrom financ dr. Kumanaudi pa je imel daljši govor o politični situaciji. Po daljši debati, tekem katere je finančni minister naglašal, da se lahko sprejmejo vsi trije najnunejši zakoni brez zakona o neposrednih davkih, je bilo sklenjeno, da klub kot celota podpira koalicijsko vlado.

— Zagreb, 12. dec. (Izv.) Nekateri zagrebški listi javljajo danes, da Ljuba Davidović ni sam sestavljal brzojavke na Hrvatski blok. Pri sestavi so sodelovali Milan Grol, dr. Boža Marković in dr. Smoljaka.

Nemčija in bruseljska konferenca.

— Pariz, 11. decembra. (Izv.) »Agence Havas« javlja iz Berlina, da sta odpotovala v London državni tajnik Bergmann in ravnatelj Havenstein s pismom državnega kancelarja Cuna. Havenstein ima zelo obsežna pooblastila za razgovore v imenu nemške vlade. Nemčija tudi predlaga posebne predloge v zadevi reparacijskega vprašanja, ki pride v razpravo na bruseljski konferenci.

— London, 11. decembra. (Izv.) Kakor poročajo listi, se sestane gospodarska konferenca v Bruslju v prvi polovici meseca januarja prihodnjega leta. Nekateri omenjajo, da bodo k razpravi o zavezniških dolgovih pozvane tudi interesirane države male antante.

Hardingova spomenica.

ODSTRANITEV SVETOVNEGA NEREDA. PROTI OBOROŽEVANJU.

— Pariz, 11. decembra. (Izv.) Poslanica ameriškega predsednika Hardinga, ki jo je predložil kongresu 8. t. m., vsebuje v glavnem poziv, da je potrebna, odpraviti nerod, ki se je polastil vsega sveta v povojnem času. Odmošaji Zedinjenih držav z drugimi državami niso še brez grozečih oblakov, toda vsekakor je Amerika mnogo pripomogla k temu, da se odstranjuje nevarnost za oborožene konflikte. Poznamo težkoče, na katere naletava svet, hoteč rešiti se iz vojne propasti in zavedamo se mednarodnih dolžnosti, ki nam jih nalaga najvišja prisiščnost. Vse obveznosti, ki se dosežejo z ameriškim idealom in ki ne bodo nasprotovale naši obliki vlade, sprejmemo radi. Ako ne moremo dati pomoči, tudi ne formuliramo zahtev, meje pa, ki nam jih stavi konstitucija, nas ne ovirajo, da ne bi izvrševali moralnega vplivanja.

Glede mednarodne politike se ameriška vlada ni nikdar odtegnela svojim mednarodnim obveznostim, toda enako Zedinjene države ne pripuste nikdar, da bi se kršile ameriške pravice v kaki točki. Zedinjene države se ne bodo vezale s pogodbami, ki bi zasledovale oborožene zveze in izogibale se bodo dogovorom, ki bi ne dosegli priznanja zbornice ali sveta Društva narodov.

Prezident predlaga ratifikacijo pogodb z washingtonske konference, naglašajoč, da bi se morala pogodba štrih velevladi, ki se tiče pomorskega oboroževanja, raztegniti na države vsega sveta. To bi bilo najboljše sredstvo, da se prepreči bodoče vojne. Podčrtava, kako sta konferenca za pomorsko razoroževanje in konferenca držav centralne Amerike jasno pokazali, da stremijo Zedinjene države po tem, da bi se dosegli najboljši mednarodni sporazumi. Glede na misel defenzivne aliance med Francijo, Anglijo in Zedinjenimi državami, je rekel Harding:

Pogodbi za oborožene zveze Ameriki ne more sprejeti. Mi smo tega mnenja, da obstoji najboljša sredstva, da se spojujejo vzajemne pravice med narodi, v dejstvu, da naj si voditelji narodov dobro pogledajo drug drugega v obraz, predno se odločijo za poziv k orožju.

Konferenca zavezniških ministrskih predsednikov. ODKLONITEV NEMŠKIH PREDLOGOV.

— London, 11. dec. (Havas) Popoldanska seja je trajala do 6. zvečer. Konferenčna posvetovalna so se nato prekinila in se obnove dne 2. januarja 1923 v Parizu. Na to konferenco bodo pozvani tudi zastopniki male antante.

— London, 11. dec. (Ob 13. Reuter) Zavezniški ministri so odklonili predloge nemške vlade glede reparacij.

— London, 11. dec. (Havas) Razprava o nemški noti je trajala tri ure. Ministrski predsednik Poincaré je pojasnil, da so nemški predlogi popolnoma nezadostni, ker ne govorijo niti o kakih reformi proračuna, niti o kakih kontrolah, niti o kakih garancijah, niti o kakih zastavah, niti ne o načrtu reparacijske komisije za stabilizacijo marke. Nasprotno temu zahteva Nemčija dve novi koncesiji, namreč moratorij in enako postopanje glede komercialnih olajšav napram določilom versailleske pogodbe. Poincaré je za posojilo v svrhu olajšave reparacij. Glede zunanega posojila pa načrt ne navede niti zneska, niti načina, kako se naj emitira. Nemški načrt je popolnoma neizvedljiv.

Ministrski predsednik Mussolini je izrazil enako mišljenje. Ministrski predsednik Bonar Law je tudi priznal neizvedljivost načrta, poudarjal je, da bi bilo koristno o njem obširno razmotrivati.

Velike demonstracije v Varšavi.

IZGREDI PROTI PREDSEDNIKU DR. NARUTOWICZU.

— Varšava, 11. dec. (Izv.) V krogih desnice je izvolitev bivšega zunanjega ministra dr. Narutowicza za predsednika poljske republike izzvala veliko nezadovoljstvo in ogorčenje. Poslanci desnice izjavljajo, da ne priznajo niti Narutowicza za predsednika republike, niti vlade, ki bi bila od njega imenovana. Pred parlamentom se je danes zjutraj okoli 9. zbrala velika množica demonstrantov, ki so začeli demonstrirati proti predsedniku. Več levičarskih poslancev je bilo insultiranih. Demonstracije so vodili po večini visokošolci. Demonstracije so zavzele tak obseg, da je bil tekem nadaljnjega ustavljen ves tramvajski promet in da je prišlo do krvavih spopadov. Na več krajih so streljali. Ubite so štiri osebe, okoli 15 oseb je pa več ali manj težko ranjenih. Sele proti večeru so demonstracije ponehale.

— Varšava, 11. dec. (P. B. A.) V sejmju je bila danes svečana zapisnica novega predsednika dr. Narutowicza. Pred zbornico so se zbrale posamezne skupine desničarskih strank, ki so demonstrirale proti predsedniku. Več poslancev levice je bilo pri vходу ustavljenih in dejansko insultiranih. Minister notranjih zadev je suspenziral zaradi teh dogodkov šefa policije.

— Varšava, 11. dec. (ČTK.) Cestne demonstracije so se nadaljevale do večera. Demonstracije so se spremenile v težke izgrede. Med demonstrirajočimi dijaki in delavstvom je prišlo do uličnih bojev, tekem katerih se je tudi streljalo. Pri dopoldanskih demonstracijah so se skušali demonstrantje priti do voza, v katerem se je vozil predsednik Narutowicz, policija in spremstvo ulancev sta to preprečila.

— Varšava, 12. dec. (Izv.) Tekom včerajšnjih demonstracij je prišlo na več krajih do uličnih bojev med dijaštvom in delavstvom. Ko se je predsednik dr. Narutowicz vračal s sejma v palačo Belvedere, so skušali demonstrantje njega napasti. Eskorta ulancev je demonstrante s sulicami razgnala. Tekom včerajšnjih bojev so bile štiri osebe ubite in 10 demonstrantov je bilo težko ranjenih.

VPRAŠANJE MORSKIH OŽIN.

— Lausanna, 8. decembra. (Izv.) Na današnji seji teritorialne komisije je prišlo na razpravni dnevni red vprašanje morskih ožin. Izmet paša je v imenu turške delegacije predložil pripombe k predlogom zaveznikov. Čičerin je odgovorjal na včerajšnja izjavljanja lorda Curzona in si pridržal pravico odgovoriti na predloge oz. izvajanja izmet paše. Duca, dr. Spalajković, Venizelos in Stamboljski so izjavili, da njih vlade sprejemajo predloge, ki so jih stavili zavezniki.

Spominjajte se
„DRUŠTVA SLEPIN“
Ljubljana, Wolfova 12.

ZVONENJE PO TOČI.

Zadnji dogodki na Grškem so vzbudili splošno pozornost in večinoma tudi ogorčenje evropske javnosti. Katastrofa, ki je dotekla to majlino balkansko državo, je imela več politično važnih posledic in težko je danes povedati, kako se bodo razvile in uredile grške notranje razmere in kam bo krenila njena zunanja politika. Prvo, kar so storili Orki, ko so jih kemalisti poštno nakresali, je bilo seveda splošno začudenje, temu začudenju je sledilo vprašanje: kdo je kriv, da smo bili tepeni? Narodna jezra ki ri nikoli preveč izbirčna, je zahtevala žrtve, te so padle, zdi pa se, da s tem stvar še ni poravnana. S tem, da je revolucionarni odbor obsodil in usmrtil ministre, se ni katastrofa prav nič zmanjšala, ta strogost pa menda niti ni dosegla svojega pravega cilja. »Matin« namreč prinaša besedilo tajnih brzojavk, ki jih je pošiljal svoj čas Venizelos iz Londona grškemu zun. ministru. Francoski list navaja brzojavke, ki kategorično dokazujejo, da ni zakrivil grške katastrofe ustreljeni Gunaris, marveč da glavno odgovornost pada na Venizelosa. Po konferenci v Bouillonu, kjer so hoteli zunanji ministri Francije, Italije in Angleške olajšati položaj tedanje Turčije, je poslal Venizelos v Atene brzojavko, v kateri pravi med drugim: V tem za zgodovino našega naroda kritičnem trenutku sem točno prevdaril vse okoliščine in izjavil Lloyd Georgesu, da se zavezujem ne samo pomagati Angležem z eno divizijo v Izmitu, marveč razbiti z našo armado Kemalovo vojsko, ki se nahaja pred našo fronto in ščititi pred kemalističnim napadom celo obrežje Marmarskega morja. Pripomnil sem, da bo v slučaju našega uspeha padel Kemalov ugled in da bo zaključenje mirovne pogodbe če ne sigurno, pa vsaj verjetno. Izjavil sem, da za to akcijo ne bo zahtevala Grška od zaveznikov nobene, tudi ne denarne pomoči. Pripomnil sem, da sem pripravljen v slučaju, če bi ta akcija ne zagotovila zaključka miru, ojačiti grško armado tako, da bo mogoče skupno z angleško vojsko v Turčiji, diktirati tej našo voljo vojaškim potom. V tem slučaju bi potreboval seveda angleško denarno podporo in vojni material. Da pa lahko zahtevam od grškega naroda nove znatne žrtve, je potrebno soglasje glede pritiska na Turčijo, ki naj se omeji samo na Anatolijo. Posrečilo se mi je prodrati s tem predlogom pri Lloyd Georgeju in njemu se imamo zahvaliti za usodno rešitev tega vprašanja v Bouillonu. Imam vzroke verovati, da se je položaj na Vzhodu zboljšal v prid Grške, ki jo skuša Angleška kar najbolj ojačiti.«

15. junija 1920. leta je poslal Venizelos grškemu zunanjemu ministru brzojavko, v kateri sam zahteva, naj bo absolutno tajna in da naj jo minister razšifira lastnoručno. Brzojavka se glasi: »Prispel sem v London snoti. Ker sem bil klican, sem čez pol ure odšel k angleškemu ministrskemu predsedniku. Ta se je zelo razveselil, da sem prišel, češ da je treba iskati način in sredstva, da se prisili Turčijo podpirati in izvršiti mirovno pogodbo. Pripomnil je, da z Italijo ni več mogoče računati, kajti ona ne samo da ne bo sodelovala pri tej akciji, marveč bo celo vesela, če Turčija pogodbe ne bo izvršila. Verjetno je, da bo ona skušala ne da bi se kompromitirala, pregovoriti Turke, naj se odrečejo. Millerand je sicer iskren, vendar bo nerad dovolil poslati v Turčijo novo armado, da jo prisili skleniti mir. Angleški ministrski predsednik se sklicuje na težkoče, ki mu jih povzročajo zunanje ministrstvo in vojaški krogi, ki so nazadnje po večini turkofilski in propagirajo Disraelijeve ideje v prid Turčije. Zato pa me je ministrski predsednik vprašal, je-li Grška pripravljena prisiliti z vojaško akcijo Turčijo, da sklene mir in da-li smatram po njegovem mišljenju, da so turške sile neznatne. Brez obotavljanja sem mu odgovoril, da Grška razpolaga s potrebno vojaško silo in obljubil, da bo ona dokazala svojo dobro voljo kot zaveznika obeh zapadnih držav ali pa vsaj Angleške. Nato me je ministrski predsednik prosil, naj se sestanem z vojni ministrom ter naj mu govorim v istem smislu, da ga prepričam, da angleški generalni štab precejneje turško odporno silo. V slučaju, če bi se Turčija protivila podpisati mir in bi mi razpolagali s sredstvi prisiliti jo k temu koraku, je jasno in upam, da se bodo dogodki razvili v našo korist. Z ene strani bi se osnovala federativna država od adremskega Ponta do Armenije, z druge strani pa bi razširili svojo moč po celem adremskem zalivu in mor-

da bi se nam celo posrečilo odstraniti Turke iz Carigrada.«

Tako je računal in pisal Venizelos. Vse drugo je znano. Gunaris je nadaljeval politiko Venizelosa, ki mu je svetoval mobilizirati grško armado, kar je pokojni minister tudi storil. Ironija usode pa je zahtevala, da je ostal idejni krivec grške katastrofe ne samo nezakazan, marveč zastopa grški narod v Lausanni. Gunaris pa, ki je samo izvršil to, kar mu je bilo naročeno, je plačal svoj postopek z glavo. Seveda to zvonjenje po toči nič ne pomaga, katastrofa je tu in Gunaris ni več med živimi, vendar pa je zanimivo, da so Francozi postali šele sedaj tako odkritosrčni in povedali to, kar je bilo marsikomu neznano.

Nemčija in sovjeti.

Kdor je bil v sovjetski Rusiji takrat, ko je bila sklenjena med Nemčijo in sovjetsko vlado rapalska pogodba, ki je bila na videz nedolžna in formalna, več ali manj gospodarskega značaja, je nehoti dobil vtis, da je to prva zmaga, ki so jo izvojevali sovjeti na zunanje-političnem polju. Moskovski in petrogradski časopisi so triumfirali, na političnih shodih so komunistični govorniki naglašali pomen in veliko važnost te pogodbe za bodoči razvoj dogodkov v Evropi, semtertia so se čule celo besede revanže, konec imperijalistične politike antante itd. Živahnost in zanimanje za ta prvi uspeh sovjetske vlade v zunanji politiki, ki se je polastilo ne samo vodilnih krogov, marveč vseh komunistov, njihovo navdušenje in komentiranje, ki je, kadar gre za politično akcijo proti zapadu, precej odkritosrčno in se ne poslužuje nobenih olepševalnih fraz, je pričalo, da za to trgovinsko pogodbo tiči še nekaj, kar nima s trgovino ničesar skupnega. In res je Radek pozneje začel pisati v moskovskih listih o podrobnostih te pogodbe, iz katerih je očitvidno sledil dokaz, da je sklenila premagana Nemčija izhod iz kritičnega položaja tam, kjer je v sedanjih razmerah pač mogoče. Živimo v času splošne politične napetosti, in ni čudno, da javnost vseh časov kar čez noč pozabi kak dogodek, ki ni samo zanimiv, marveč ima lahko dalekosežne posledice. Tako je tudi rapalska pogodba po kratkem in precej razburjenem komentarju zaspala in spala do zadnjega časa, ko so jo nekateri tuji listi zopet izvlekli iz svojega arhiva.

»Daily Mail« je pred kratkim pričel stvarne podatke, ki pričajo o obširnem načrtu Nemčije glede revanže. Po teh poročilih so boljševiki dovolili Nemčiji pripraviti v Smolensku ogromno zračno floto. Dopisnik angleškega lista poroča iz Moskve, da zavzemajo vsa najvažnejša poveljniška mesta v sovjetski zračni floti Nemci, v Smolensku pa se mu je zdelo, da je na čudovit način prišel na nemški aerodrom zapadne fronte. Ta boljševiška zrakoplovna armada se zdi angleškemu publicistu veliko bolj nevarna kot prejšnji nemški zrakoplovi, kajti ona se nahaja izven ozemlja, kjer jo lahko dosežejo zavezniške roke.

Sovjetska vlada ima med drugimi vladami to nenavadno prednost, da jo lahko primerjamo s palico, ki ima dva konca. Kadar se govori o tem, da bi morali sovjeti ugoditi kakih zahtev antante ali druge države, tedaj odklanja te zahteve fiktivna sovjetska vlada. Kadar pa se vrši na njihovem ozemlju kaka akcija, ki lahko postane zapadni Evropi nevarna, se pa sklicujejo sovjeti na komunistično internacionalo, češ da je to organ, čigar delovanje ne spada v njihovo kompetenco. K poročilu o zrakoplovni armadi »Daily Mail« pripominja, da je medzavezniška komisija, ki je razpravljala 1919. leta v Parizu o zrakoplovstvu, konstatirala, da je mogoče vsak prometni aeroplan hitro in lahko izpremeniti v bojni. Iz sovjetskega uradnega glasila pa je razvidno, da morajo Nemci zgraditi na ruskem ozemlju 5000 aeroplanov in preskrbeti z nemškimi piloti, popolnoma večšimi svoje stroke. Te javne priprave boljševikov in njihovih idejnih in najbližnjih pomočnikov Nemcev za novo vojno, so vzbudile tudi v francoski javnosti veliko vznemirjenje. General De Lacroix, znani francoski vojaški strokovnjak, je izjavil, da ima v rokah celo vrsto dokumentov, ki pričajo o neprestanih nemških pripravah za bodočo vojno. Cela Nemčija dela danes isto, kar je delala Prusija v času Napoleona. Bivši francoski vojni minister Lefevre je konstatiral, da so težkoče pri materijalni razorožitvi Nemčije od dne do dne večje in da so zavezniki pri vmešavanju v to vprašanje naleteli ne samo na pasiven, marveč tudi živahen idejni odpor nemškega naroda. Veliki nemški generalni štab, ki ga je uničila versailleska pogodba, je zopet oživil najbližnji pristaša Viljemove politike general von Zeek, in zaradi reformirane uprave je ta štab dobil neko posebno gibčnost in sposobnost vo-

diti več milijonsko armado. Nemci se torej prav pridno pripravljajo za revanže. Seveda tudi za angleške in francoske politike ni nikaka skrivnost, da bi bile te priprave nemogoče, če bi jih boljševiki dejansko ne podpirali. Isti angleški list zelo obširno razpravlja o zadnjem komunističnem kongresu v Moskvi in piše o načrtih za svetovno državljansko vojno, ki se snujejo v Kremlju. Govori tudi o pozivu Kamonova, ki ga je poslal delavcem vsega sveta, naj vzamejo oblast v svoje roke in uničijo kapitalizem. Boljševiški glavari smatrajo organizacijo čisto komunistične stranke v zapadni Evropi za svojo najvažnejšo nalogo. Oni so predvsem internacionalisti, ki jim je tuja vsaka narodna zavest, ki so jim ameriški, angleški, francoski in nemški tovariši ljubši kot pa navjni ruski sanjači. Osvoboditev Kremlja jim ne zadostuje; oni sanjajo, kako bodo gledali vzhrajočo rdečo zastavo v Potsdamu, Versaillesu in rad Bukinghamskim dvorcem.

Tako so začeli pisati angleški in francoski listi. Plat zvona pomeni, da se bliža nevihta. V mednarodni politiki ta nevihta seveda še ni tako blizu, vendar pa je jasno že sedaj, da se zbirajo na vzhodu Evrope oblaki, ki lahko poderejo marsikaj, kar danes še trdno stoji. Nemčija in sovjetska Rusija sta dva faktora, ki jih ni mogoče prezreti, nahajata se danes sicer še v politični agoniji, med njima stoji poljska država, pa vse to se s časom lahko izpremeni in revanže, o katerem sanja nemški narod, bi utegnili postati usodopolen.

JULIJSKA KRAJINA.

— Oberdankovo truplo iščejo tržaški Italijani. Pokopan je bil Oberdank baje čisto na tihem ponoči, tako da je vedelo za kraj, kjer leži, samo par tujih ljudi. Tržačani pa ne. Po podatkih, dobljenih v zadnjem času, so Italijani izkopali v nekem kotu vojaškega pokopališča truplo, o katerem sodijo, da utegne biti Oberdankovo. Vrši se sedaj natančna preiskava. Truplo je brez glave. Govorilo se je svojčas, da je bila glava poslana na Dunaj, ali pa mogoče v Gradec, toda drugi trde, da je bila dolgo časa spravljena najbrže v prostorih vojaških uradov, pozneje pa pokopana. Italijanski listi menijo, da so raziskovalci na pravi poti, da se ugotovi identiteta Oberdankovega trupla. Oberdanku postavijo velik spomenik pred vojašnico, ki nosi sedaj njegovo ime in kjer je bil obesen. Oberdank je bil nezakonski sin Slovenca Oberdankove iz Sempasa blizu Gorice. V Gorici živi Fran Oberdank, izdelovalec sodavode in pokalic, doma iz Sempasa.

Nemško-ruska vojaška pogodba

Nemški poslanik v Londonu je dementalni informacije, ki jih je bil nedavno priobčil londonski dnevnik Daily Mail o tajni vojaški pogodbi, ki naj bi vezala Rusijo na Nemčijo.

Naravno je težko s prepričevalnimi argumenti dokazati, da obstoja pogodba te vrste. Lahko pa trdimo, da se vse vrši tako, kot bi bila res sklenjena. Poglejmo!

Najprej so mnogoštevilni Nemci, ki so jih v nekem dokumentu komiteja tretje internacionale cenili na pomlad na približno 10.000, vstopili v rdečo armado. To so večinoma stari vojni ujetniki, katerim je nemška vlada prigovarjala, naj ostanejo v Rusiji. V zadnjem času odhajajo celji kadri oficirjev in tehničnih čet iz Nemčije v Rusijo in povečajo na ta način število Nemcev v ruski armadi. Število teh ni znano.

Znano pa je, da se je nemška vojaška aktivnost v Rusiji obrnila posebno v smer izdelovanja materijala. Vse vojne tovarne, ki jih je dala zapreti ruska revolucija, so pred kratkim odprli inženirji iz Nemčije. Razven tega so sovjetske oblasti naročile ogromno vojnega materijala v Nemčiji, ki ga sedaj dobavlja: vojaška in civilna letala, puške in strojnice, smodnik in razstreliva, oblačila in opreme se neprestano odpravljajo.

Neposredni nemški vpliv se čuti samo še v aprovizacijskih središčih sovjetske armade. Organizacija vojaških boljševiških čet in njih poveljstvo pa so zaenkrat še daleč od vsakega neposrednega nemškega vpliva.

Kako dolgo bo to trajalo, se seveda ne ve. Že se izmenjavajo vojne misije med obema državama: major Schubert in general Bauer sta bila poslana iz Berlina v Rusijo; nasprotno sta prišla general Lazarev in general Svčevič iz Moskve v Nemčijo, prvi je detaširan pri ruskem poslaniku v Berlinu, drugi pa ima nalogo, preučevati nemško avijatiško. Sicer pa so v zadnjem času oficirji rdeče armade pri vajah nemške Reichswehr stalni gosti.

Skratka, zdi se, da sedanji poskus ekonomskega vrivanja Nemčije v Rusijo niso brez zahrbtnosti misli vojaškega izrabljanja, ko bo prišel za to ugoden trenutek. Danes stojimo pred urednicenjem tega, kar so začeli Rusi in Nemci sklepati v Ra-

pallu, zato je tudi precej postranska stvar ali obstoja ali ne formalna pogodba, ki veže obe stranki.

Gotovo je, da je Rusija danes še ogromno mehko in mrtvo telo, katerega je težko prekvasiti. Ko bosta pa prenehala nered in socialna nestalnost, katerih vzrok je sovjetska vlada, bo pa Nemčija med vsemi drugimi državami prva in si bo že ustvarila v Rusiji privilegiran položaj, iz katerega jo bo težko kdo izpodrnil.

Politične vesti.

Klerikalci nameravajo stopiti v vlado. Beogradski »Balkan« piše: »Dr. Korošec prispe v Beograd, da se pogaja s Pašičem o vstopu klerikalcev v vlado. Ako bo Pašič sestavil volitveno vlado, lahko računamo s tem, da bodo klerikalci stopili v to vlado. Njihov interes jim veleva, da store to, ker je v njihovih vrstah veliko Hrvatov, ki se niso abstencilizirali kakor Radičevci, marveč so takoj došli v Beograd in se aktivno udeleževali parlamentarnega dela. Ti imajo na Hrvaškem mnogo pristašev, zlasti pa v Gornji Dalmaciji. S svojim vstopom v vlado bi izvajali v teh krajih zase večino in s tem strmoglavili Radiča.« — Da teže klerikalci za tem, da pridejo v vlado, je gotovo, drugo vprašanje pa je, ako bi bili klerikalci v položaju strmoglaviti na Hrvaškem Radiča. Zdi se, da so to samo klerikalne fantazije.

Hrvatski blok, Protić in Davidović. Beogradski »Vreme« poroča iz Zagreba z dne 9. decembra: Hrvatski blok je imel danes sejo, na kateri je v prvi vrsti razpravljalo o tem, ali se naj designira Protić kot vodja sporazumne akcije. Končno je bil izbran za ta posel Davidović in sicer z ozirom na to, ker je dokazal, da ima za sabo močno skupino v demokratskem klubu, dočim Protić doslej tega ni mogel dokazati. Vendar pa Hrvatski blok ni izpustil iz kombinacije Stojana Protića in, kakor vse kaže, bi Hrvati radi dosegli, da bi v prvi vrsti prišlo do sporazuma glede skupnega postopanja med Protićem in Davidovićem.

Proces proti Simi Markoviću. Iz Beograda javljajo: Pred tukajšnjim prvostopenim sodiščem se je večeraj ob 9. dopoldne pričela kazenska razprava proti predsedniku bivšega komunističnega parlamentarnega kluba in glavnemu voditelju komunistov dr. Simi Markoviću. Marković je obtožen revolucionarne propagande in poskusa državnega prevrata. Najprej je bila prečitana obtožnica, na kar je javni obtožitelj kratko predljal za obsodbo. Nato je do bil besedo obtoženi dr. Sima Marković. V daljšem govoru je obtožence skušal pobiti razloge obtožnice, naglašujoč, da on ni nikdar s nasiljem skušal odpraviti sedanji državni red. Pričakovati je, da bo proces tekem današnjega dneva končan.

Nemiri v Bolgariji. Po poročilih iz Sofije so se zadnje dni dogodili v Bolgariji veliki nemiri. Po raznih mestih so kmetske množice napadle trgovine in jih oplenile. Dne 9. decembra so se oborožene ljudske množice pojavile v Sofiji in se polastile več bank in javnih poslopij. Banke so bile oropane. Policija sama je brez moči. Šele ko je vlada poslala policijsko vojaštvo na pomoč, je bil vzpostavljen zopet mir in red. Tudi v Kjustendilu je došlo do ljutih bojev med četaši in vojniki, vendar je končno vojaštvu uspelo, da je napravilo zopet mir. Bolgarska vlada je brzogovorno poklicala ministrskega predsednika Stamboljskega, naj se nemudoma vrne v Sofijo.

Za Italijo Italijanov. (Nova knjiga d'Annunzia). D'Annunzio biva sedaj v svoji villi pri mestecu Gardone ob Gardskem jezeru. Stražijo ga njegovi legionarji in arditii in tuju je nemogoče priti do »commandante-ja«, kakor ga imenujejo. Ne sprejema nikogar, tudi znanec ne, kajti piše novo knjigo in hoče imeti mir. Celo pri »vojnem svetu« arditov, ki ima svoje redne seje v njegovi villi, ga ni več. Knjiga, ki jo misli izdati v kratkem, bo imela naslov »Za Italijo Italijanov« in zgodovina njenega postanka je sledeča: Tisti dan, ko so fašisti zasedli Palazzo Marino, sedež milanskega občinskega sveta, je D'Annunzio govoril zbrani množici z balkona. To je storil baje le nerad, kajti čeravno simpatizira s fašizmom, je vendar med njegovim naziranjem in onim stranke, katere vodi je Mussolini, precej nasprotstev. Nekl milanski knjigar je naprosil D'Annunzia, naj mu svoj govor napiše, da ga izda. In začel je pisati, a govor mu je, kakor pišejo laški listi, samo začetek za knjigo, ki jo dela sedaj in ki bo imela nad 600 strani. Kratačni odtiski in pisateljevega rokopiša se pa ne pošilja po pošti, temveč poseben zaupnik potuje neprestano med Milanom in Gard jezerom in prenaša eno in drugo. Delo bo izšlo v dveh zvezkih in bo obsegalo več govorov, ki jih je imel D'Annunzio, s široko razlavo, tako da bodo dala popolen in patančen

pregled njegovega političnega in socialnega naziranja. Njegovi ožji prijatelji in sodružniki — ki pa nikakor niso prepričani fašisti, kar je treba pripomniti — z zanimanjem čakajo to knjigo. Dopisniku pariškega »Figara« je rekel eden izmed njih: Preveč tendenčno je, če se zamenja dancuzcem s fašizmom. To ni nikakor ena in ista stvar. Če tudi so med obema gibanjema in obema teorijama skupne točke, imate vendar v principu in ciljih temeljne diference. Delo D'Annunzia izide ravno v pravem trenutku, da razčisti te pojme. — B.

Protirevolucija v Trakiji. »Journal« poroča, da se grške vojaške čete v Trakiji nočejo več pokoriti svojim poveljnikom in so se začele same razoroževati. V Atenah se boje, da bi iz te kršitve discipline ne nastala reakcija proti revolucionarnemu odboru. Pričakuje se protirevolucija.

Sovjetski delegati izolirani. Iz Lausanne poročajo, da po mišljenju japonskega delegata bar. Hajaši sporazum zaveznikov s Turki ni več daleč. Ruska delegacija vstraja trdovratno na svojem stališču. Splošno vlada prepričanje, da so zavezniki in Turki našli skupno platformo za sporazum, sovjetska delegacija pa je ostala s svojimi zahtevami izolirana.

Grška armada je pripravljena za nov boj? »Daily Express« poroča iz Ate, da je grški generalisimus izjavil, da je grška armada pripravljena v slučaju neuspeha lausanske konference napasti kemaliste.

Pacifistični kongres v Haagu. Od 10. do 15. t. m. se vrši v Haagu mirovni kongres mednarodne delavske zveze. Na dnevnem redu, ki je zelo dolga, je tudi točka o potrebi skupnega dela vseh za mir vnetih sil in o nalogi organiziranja delavstva v svetovnem mirovnem gibanju. Mirovni ideal treba pospeševati pri Mladini z dobro vzgojo.

Zavezniški projekt o zaščiti Dardanel. Projekt zaščite morskih ožin, ki ga je proglasil lord Curzon na mirovni konferenci, vsebuje te-le glavne točke: 1. Svoboda trgovinskega prometa brez vsake omejitve v vojnem in mirnem času, dokler ostane Turčija nevtralna. Če bi Turčija preokrajala nevtralnost, velja svoboda vožnje za nevtralne ladje, ki ne vozijo nobene kontrabande. Odgovarjajoča zaščita turških interesov ne sme kršiti trgovinskega prometa. 2. Določila o bojnih ladjah. Nobena država ne sme imeti v Črnem morju toliko bojnih ladij, da bi prekašala pomorsko silo najmočnejše obrežne države. V mirnem času velja popolna svoboda vožnje, izvzemši odgovarjajoče formalnosti v turških pristaniščih, kakor tudi omejenost dobe ukrcanja ladij v teh pristaniščih. Dokler ostane Turčija v slučaju vojne nevtralna, veljajo isti predpisi kot v mirnem času; če pa prekrši nevtralnost, velja tranzitna svoboda samo za nevtralne bojne ladje. 3. Razorožitev odgovarjajočega pasu in določitev notranje zone za morske svetilnike, karanteno in nadzor nad razoroženim ozemljem. Predlaga se organizirati (stvoriti) komisijo iz zastopnikov vseh cbrežnih črnomorskih držav in po enem zastopniku Francije, Angleške, Italije, Japonske, Grške in Amerike, predsedništvo pa bi pripadalo Turčiji. Delovanje te komisije naj bi se vršilo pod okriljem veselih ali Društva narodov. 4. Garancije o zaščiti Carigrada na temelju predpisov, ki naj bi se določili pozneje.

Nemci pomagajo kemalistom. Dopisnik »Timesa« poroča iz Gornje Silezije, da Nemci pošiljajo Turkom ogromno množino orožja, in sicer se nahaja v Gleivitzu velika tovarna, ki ima uradno nalogo predelovati staro orožje v poljedelske stroje. V resnici pa je to izvrstno urejena tovarna za orožje, ki dobiva iz raznih krajev Nemčije orožje in ga pošilja preko Poljske kemalistom. Nadzor nad kontrabando je na nemško-poljski meji baje zelo površen, vendar pa je poljska policija v zadnjem času ukrenila vse potrebno, da prepreči to nevarno akcijo. Ne glede na to pa se je posrečilo Nemcem vtihtopiti v Turčijo raznovrstnega orožja v znesku 90 milijonov. Orožje je sprejemal agent angorske vlade v nekem črnomorskem pristanišču.

Turčija in Palestina. »Gewish Chronicle« poroča iz Londona, da je posredovala angorska vlada pri arabskem rabinatu v Carigradu za izročitev palestinskega mandata Turčiji. Rabinat je ta predlog odklonil, češ da se ne vmešava v politične zadeve. Isti listi trdi, da je prišlo med Turki in Arabci do sporazuma glede osvoboditve Palestine izpod angleškega vpliva.

Boljševiki iščejo posojila. Bolgarski komunisti so dobili iz Moskve navodilo, razviti energično agitacijo za rusko posojilo. Komunistični listi so takol storili svojo dolžnost, drugi bolgarski časopisi pa pripominjajo, da je v tem koraku, ki so ga storili moskovski boljševiki, tudi gotova logika. Za bogato podporo, ki so jo dobivali bolgarski komunisti iz Rusije, se je treba vendar razvzdržati.

Gospodarstvo.

Zagrebski trg. Zagreb, 11. dec. Cene v kronah za 100 kg, postavno bačka, odnosno volvodinska postala, notirajo Pšenica (76—77 kg) 1600—1650, stara koruza 1300—1400, nova umetno sušena 1100—1120, nova v zrnih 830—850, rž (71—74 kg) 1400 do 1450, ječmen za pivovarne 1500, za krmno 1200—1350, pšenična moka »0« 2400 do 2450, »2« 2300—2350, »4« 2200—2250, za krmno 900—1000, drobnl otrobi 800, debeli 900—950. Tendenca neizpremenjena.

Novosadska blagovna borza 11. decembra. Novi Sad. Cene v dinarjih: Pšenica bačka 396—300, ječmen bački 285, oves bačka 396—400, ječmen bački 285, oves nova 192.50—212.50, pšenična moka »0« 575, »2« 550, otrobi 162.50.

Zakon o pospeševanju vinogradništva. Vsled odloka ministrstva za poljedelstvo in vode z dne 18. nov. t. l. št. 33020/VI se objavlja sledeče: V dodatku k Službenim Novinam od 9. okt. t. l. št. 224, stran druga, je proglašen in objavljen zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva, ki je podpisan dne 30. decembra 1921 in ki ima obvezno moč z 9. oktobrom t. l. Od tega dne se po čl. 24 tega zakona razširja ta zakon na celo državo ter od tedaj imajo spadati vse državne trtnice v celi kraljevini, vinogradarske in enološke postaje in potovalni učitelji za vinogradarstvo in vinarstvo pod neposredno strokovno nadzorstvo poljedelskega mlza vinogradarstvo in sadjarstvo. Na temelju zadnjih dveh odstavkov čl. 8 tega zakona ne morejo privatne trtnice, iz katerih se prodajajo trte ljudstvu, obstajati brez naročnega dovoljenja g. ministra poljedelstva in vode, a njihov obrat podvržen je nadzorstvu strokovnih organov tega ministrstva. Po čl. 23 imenovanega zakona je prepovedano tako po državnih trtnicah kakor tudi po vinogradih razmnoževanje in sajenje onih hibridov ameriške trte in hibridov med ameriško in evropsko trto, ki rode neposredno brez cepljenja, kakor so to Otelo, Herbeumont, Vijala, Delavare, Sasaroš, Hibritran, Izabela, York Mad itd. Izuzeti od tega so samo oni hibridi, za katere da posebno dovoljenje ministrstva za poljedelstvo in vode. Da bi se zamoglo v kar najkrajšem času izvesti odredbe tega zakona, pozivajo se okr. glavarstva (ekspoziture) vinogradnega dela pokrajine da: 1. zberó čimprej vse podatke v privatnih trtnicah svojega področja in da semkaj predložé tozadnevne popise in sezname onih oseb, ki se bavijo s prodajo cepljenih in necepljenih trt najkasneje do 24. t. m. Vsi lastniki privatnih trtnic morajo vložiti pri ministrstvu za poljedelstvo in vode prošnjo za dovolilo, da smejo imeti trtnico za razmnoževanje in prodajo trt. Kmetijski organi (okrajni ekonomii) pri okraj. glavarstvih naj prevzamejo takoj nadzorstvo in kontrolo vseh v okraju se nahajajočih privatnih trtnic v pogledu kvalitete in čistovrstnosti vseh trtnih sadežev (ključi, sajenke, cepljenke), ki se proizvajajo za prodajo prebivalstvu. Pri tem je posebno paziti na to, da se prepreči prodajo in saditev že omenjenih hibrid, ki rode neposredno brez cepljenja in katerih razmnoževanje je po čl. 23 ponovno navedenega zakona prepovedan. Ves trtni material (ključi, sajenke, cepljenke) pojedinih trtnic, pridelan v tekočem letu, je natančno popisati in sešteti ter dotične popiske obnem z gori zahtevanimi podatki semkaj predložiti. Po čl. 12 tega zakona se vrši prevoz trt namenjenih za napravo vinogradov ali trtnic, kar se dokáže s potrdilom pristojnega upravnika drž. trtnice ali drevesnice, brezplačno in brzoovozno na vseh železnih kraljevine Srbov. Hrvatov in Slovencev. Potrdilo za prevoz trt izdajavo tudi kmetijske šole, ako imajo lastne trtnice. Za trte iz privatnih trtnic, ki so priznane ozir. dovoljene od ministrstva za poljedelstvo in vode izdajavo potrdila za prevoz oni drž. organi, ki imajo nadzor in kontrolo nad temi trtnicami.

Konferenca industrijalcev. V Beogradu se je vršila pred nekaj dnevi konferenca delegatov vseh industrijskih korporacij naše države. Izvršila se je tako organizacija Industrijske centrale. Na zborovanju se je na široko govorilo o potrebi centrale in se je naglašala njena važnost za bodočnost industrije v Jugoslaviji. Take centrale delujejo povsodi zelo uspešno tako posebno na Francoskem in v Švic. Treba pa, da bo delo dobro, izogibati se politike, kajti povsodi, kjer se med gospodarstvo mešajo politični momenti, ni pravega razvoja, marveč nastajajo nepravilne in razdvoji. Statut industrijske centrale je bil nato sprejet kakor tudi pravilnik centralnega urada in prokurac za prvo leto. Za predsednika industrijske centrale je izvoljen g. Ignjat Bajlovič. V centrali je zastopana tudi uprava Zveze industrijcev v Ljubljani po jednem članu.

Kmetijski tečaj. Tekom mesecov januarja in februarja 1923 se vršilo na državni kmetijski šoli na Grmu sledeči trodnevni tečaj za praktične gospodarje: 1.) Kletarski tečaj dne 18., 19. in 20. januarja. 2.) Sadjarški tečaj dne 12., 13. in 14. februarja in 3.) tečaj za pridelovanje in umno uporabo krmne dne 19., 20. in 21. februarja pr. l. Tečaj so teoretični in praktični ter se pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro poučijo. Ker je pouk zelo važen, je želeli, da se ga udeleži čim več gospodarjev.

Oddaljenim, revnim gospodarjem, se dovoli prispevek v hrani na zavodu. Kdor tega želi, se mora izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto, in sicer za 1. tečaj do 31. decembra t. l., za 2. in 3. tečaj pa do 20. januarja prihodnjega leta.

Osemurni delovnik v kmetijstvu. Na mednarodnem sodišču v Haagu se je pretresalo vprašanje o osemurnem dnevnem delu. Francoski delegatje so bili proti temu, da bi se uvedel v kmetijstvo osemurni delovnik, ker bi to brezdomno zelo znižalo kmetijsko pridelovanje in povzročilo podražanje življenjskih potrebščin.

Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca decembra sledeče poučne sestanke oz. tečaje in predavanja: 1.) v nedeljo dne 17. v Catežu ob 3/8 v šoli (predavanje o živinoreji pom. okr. ekonomia Ambrož); v Velenju o uporabi umetnih gnojil, o travništvu in živinoreji — okr. ekonom Wernig; v Gor. Logatcu v šoli (o kmetijskem zadržanju — pom. okr. ekonom Matjašič); pri Sv. Križu pri Litli po maši v šoli (o izbrazbi kmeta, o poljedelstvu, — pom. okonom Jereb) v Vavtvasi po prvi maši v šoli (o ravnanju z letošnjim vinom in o pridelovanju krmne — okr. ekonom Kafol); v Streljcu v šoli ob 2. pop. (o raciji, gnojenju in o umetnem gnojenju — pom. okr. ekonomia Konda). 2.) V nedeljo 24. t. m. v Škocijanu ob 7. uri v šoli (o gnojenju vinogradov — pom. okr. ekonomia Ambrož); v Pamečnu na Štaerskem (o umetnem gnojenju, o reji male živine in drobnice — okr. ekonom Wernig). 3.) Dne 27. do 29. dec. namreč v sredo, četrtek in petek v Metliki (poučni kmetijski tečaj, pom. okr. ekonomia Konda). 4.) V nedeljo, dne 31. t. m. v Boštjanju v šoli ob 8. uri (o posajenju starih vinogradov — pom. okr. ekonomia Ambrož); v Smartnem pri Slovenjgradcu (o umetnem gnojenju, o živinoreji in ravnanju z jabolčnikom — okr. ekonom Wernig); v Ziberčah pri pos. Moloku (razprava o drenaži močvirne doline pri Ziberčah — pom. okr. ekonomia Matjašič.)

Odveziti dovoljenja za delovanje z devizami in valutami. Na predlog generalnega inšpektorata finančnega ministrstva podpisal finančni minister odlok, s katerim se odjemlje pravica za delovanje z devizami in valutami vsem onim bankam, ki so se kljub opominom in kaznim še nadalje pregrešile proti pravilniku za trgovino in promet z devizami in valutami.

Naša svobodna cona v solunskem pristanišču. »Trgovinski glasnik« piše: Radi velike važnosti predmeta samega smatramo za dolžnost, da se z njim nekoliko približje pečamo in da podamo najvažnejše okoliščine. Predvsem je s konvencijo zagotovljeno, da bo ta naša svobodna cona v resnici in v vsem naša, ker drugače bi tudi sploh ne moglo biti konvencije o naši svobodni coni. Da se izognemo vsakemu sporu, treba, da se na prvem mestu določi meja, nato pa se cona ogradi. Potrebno nabrežje se mora najprej izgraditi s predlagamo, da naj se zagradi v najmanjši neobhodno potrebni dolžini, da se pri tem šedi kolikor mogoče, da se pa omogoči pristanje tudi večjih brodov tako, da bi se raztovarjanje vršilo vedno neposredno iz brodov v vagono in obratno; ni namreč večje nepravilke, kakor je ta, da brodovi stoje v luki pa se z njih blaga nalaga najprej na male brodove in s teh šele na bregu v vagono. — Potemtakem gre v solunskem pristanišču samo za primeren kos brega, kateri bi se nam odstopil in ki bi mogel služiti zadostno našemu pomorskemu prometu. Vsa stvar se uredi nekako tako, kakor oddaja n. pr. Italijanska vlada v Trstu kose svojega nabrežja drugim državam v najem. Razlika je le ta, da bi bilo nam določeno obrežje v solunskem pristanišču, kakor naglaš »Trgovin. Glasnik« popolno in v vsem naše, da bi mogli tako govoriti v resnici o naši svobodni coni. In radi tega kosa solunskega pristanišča naj bi mi izročili Reko kar tako Italijanski vladi, da jo anektira? Čudimo se, da ima Mussolini predrznost kaj takega predlagati in o tem razpravljati. Za tako kratkovidne nas vendar ne bo imel, da bomo za nekoliko solunske zemlje opustili svojo bodočnost v solunskem Jadranu!

Čehoslovaško-jugoslovensko narodno-gospodarsko združenje v Pragi. V Pragi se je ustanovilo imenovano združenje kot nadaljevanje jugoslovenske trgovske ankete, ki je bila prirejena povodom praškega velikega sejma letos v Pragi v svrhu, da se preiščejo vse zapreke, ki ovirajo gospodarske odnose med Čehoslovaško in Jugoslavijo, kakor to kategorično zahteva politično zavezištvo obeh držav, ter da se dobi pomoči vsem neprilicam, ki bi se v tem pogledu ugotovile. Ta anketa je dobila toliko odziva, da se je sedaj ustanovilo narodno-gospodarsko združenje, ki šteje med svoje člane vse največje narodnogospodarske, trgovske in industrijske korporacije v Čehoslovaški. Kakor je bilo politično zavezištvo in kakor so bile vojaške konvencije med našima državama conditio sine qua non, tako je bila potrebna tudi ta situacija v svrhu trajnih gospodarskih odnosov in intezivne medsebojne izmenjave blaga. Svrha tega združenja je: približati obe državi na gospodarskem in industrijskem polju, spoznavati podrobneje vzajemne prilike in posredovati izmenjavo blaga med Čehoslovaško in Jugoslavijo, zlasti kmetijskih pridelkov jugoslovenskih, katere potrebuje Čehoslovaška, in industrijskih produktov čehoslovaških, katere potrebuje Jugoslavija. V to svrhu je dala uprava praškega velikega sejma na razpolago dvomesečnik »Jugoslovenski Trgovac«, ki ima nalogo da informira jugoslovenske trgovske kroge o čehoslovaških razmerah. S posebno naklonjenostjo podpira to združenje občina mesta Prage, kakor tudi vsa češka javnost. V Združenju ni prostora za politična vprašanja, marveč je delo omejeno na gospodarstvo in trgovino.

Novi Evropa« z dne 11. decembra prinaša tole vsebino: Odnos Jugoslovna prema Bugarija (I. Kolbe). Kriza Nemačka države (M. Maletin). Nemačka privredna kriza (I. Belin). Vesti s one strane: Socializem v Americi (I. M. Petrovič).

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Torek, 12. dec.: Zaprtó.
Sreda, 13. dec.: Živi mrtvec. Red D.
Četrtek, 14. dec.: Idijot. Začetek ob pol 8. Red B.
Petek, 15. dec.: Kralj na Betajnovi. Red C.
Sobota, 16. dec.: Svaiba Krečinskega. Red A.
Nedelja, 17. dec.: ob 3. popoldne: Krojaček-junaček. Izven.
Ob 8. zvečer: Kralj na Betajnovi. Izven.

OPERA:

Torek, 12. dec.: Prodana nevesta. Red D.
Sreda, 13. dec.: Carmen. Red A.
Četrtek, 14. dec.: Gorenjski slavček. Red C.
Petek, 15. dec.: Prodana nevesta. Red E.
Sobota, 16. dec.: Zaprtó.
Nedelja, 17. dec.: Seviljski brivec. Izven.
Ponedeljek, 18. dec.: Zaprtó.

Repertoar šenjakovskega gledališkega odra. V soboto dne 16. decembra: »Otroška tragedija«. — V nedeljo dne 17. decembra: »Otroška tragedija«.

Predavanje v »Jugoslovensko-čehoslovaški ligi«. Jugoslovensko-čehoslovaška liga je priredila večeraj zvečer v Mestnem domu zanimivo in z mnogoštevilnim sklopičnim slikami opremljeno predavanje o čeških in naših bojevnikih za svobodo 1848 leta, ki se ga udeležil generalni konzul čehoslovaške republike dr. Otokar Beneš, predsednik lige dr. K. Tiller in številno občinstvo. Za središče svojega predavanja je izbral dr. Ivan L. H. največjega tedanjega češkega bojevnika za svobodo Slovanstva Karla Havlička, ki je bil rojen kot sin priproste kmeta leta 1821. v vasi Borovi. Že v zgodnji mladosti se je Havliček seznanil z velikim pesnikom Kolarom, zgodovinarjem Homekom, Safarikem, dr. Riegerjem, Boženo Němcem in Palackim. Med temi njegovimi prijatelji je posebno Kolar mnogo vplival na duševni razvoj mladega Havlička, ki se je hotel prvotno posvetiti bogoslovju, ko pa je spoznal, da mu ta poklic ne more nuditi tega, kar je od njega pričakoval, se je oklenil misli, širiti misel narodnega osvobodjenja. Idealist od rojstva se je napotil z veliko vero in zaupanjem v bodočnost Slovanstva v Rusijo, toda kmalu je spoznal, da njegov narod od te slovanske države ne more pričakovati zaželjene svobode, marveč si jo mora priboriti sam. Vrnil se je v Prago, kjer je kmalu postal urednik »Česke Bčele«, pozneje pa »Pražskih Novin«. V teh listih je Havliček sicer med vrsticami, vendar pa prav pridno, širil misel o svobodni svojega naroda in pripravil tla za veliko 1848. leto. Ko se je začelo osvoboditveno gibanje, je bil Havliček med prvimi, ki so navduševali češki narod, da stopi v borbo za svoje pravice. Bil je tudi v Zagrebu, kjer je govoril za solidaren nastop proti nemškemu nasilju z banom Jelacicem, ni pa dosegel zaželjenega uspeha. Po povratku v Prago je ustanovil glasilo »Narodni Noviny«, ki mu je dodal pozneje humorističen list »Sotek«, kjer je neumljeno bičal tedanje avstrijske razmere. Misel, ki jo je širil Havliček n njegovih ožjih prijateljih med češkim narodom, pa pri naš južnih Slovanih, še ni bila prodrla v narodne mase. Izgredil ob priliki vseslovanškega kongresa v Pragi, ki so se ga udeležili tudi mnogi naši ugledni možje, med njimi Stanko Vraz, so povzročili, da je avstrijska vlada energično nastopila proti nevarnemu gibanju. Knez Windischgrätz je dobil nalogo bombardirati Prago in očistiti Prago od revolucionarnih elementov. Po kratkih uličnih bojih je bilo mesto zasedeno, večina voditeljev vstaje je bežalo, Havliček pa je vztrajal še dalje na svojem mestu. Kmalu na to je bil v petih okrajih izvoljen za narodnega poslanca. Na Dunaju pa ni ostal dolgo, marveč se je vrnil kmalu zopet v Prago, kjer so bile »Narodne Novine« ustanovljene in začel je izdajati »Slovana«. Avstrijska vlada ga je začela preganjal, bežal je v Kutno Horo, kjer je prišel radi dveh člankov v »Kutnorskijh Epistolah« pred porotno sodišče, ki je bilo k sreči česko in ga je osvobodilo. Vendar pa se vlada s tem ni zadovoljila, marveč ga je kmalu nato aretirala in poslala v prognanstvo v mesto Briken, kjer je živel tri leta. Tu je spisal »Krst sv. Vladimirja« in »Tirolske Egleje«. Ko so ga leta 1856. osvobodili, je našel svojo ljubljeno ženo Julijano na mrtvaškem odru. Ta težka izguba in bolezen, ki jo je dobil še v prognanstvu, je povzročila, da je Havliček še istega leta umrl. Z njegovimi gesli je stopil na čelo narodnega gibanja sedanji prezident čehoslovaške republike Masaryk, ki je postavil v svojih krasnih knjigi velikemu narodnemu bojevniku trajen spomenik. — Občinstvo je pozorno sledilo govornikovim izjavljanjem, ki so bila v vsakem oziru zanimiva.

Življenje Beethovena. Spisal Roman Rolland, prevel Bož. Kovačević. Izdal S. B. Cvijanović. Beograd, 1923. Cena 5. finejša izdaja 6 Din. Roman Rolland, ki je začel dobivati pristaše v Franciji tik pred vojno, k na mpa je njegovo ime prišlo po vojni, ima, kot vsi moderni talenti, vsestransko kulturo, zato piše romane, črtice, drame in kritike in se giblje tako na vseh poljih besedtristike. To delo, ki je izšlo v zloj obsezi izdajl g. Cvijanovića, spada v Romanova trilogijo Junakov, kjer se govori poleg Beethovna tudi o Michelangelu in Tolstemu. Glasbenik, filozof in romantik je Rolland v tej črtici vsestransko in koncizno obdelal Beethovnovo življenje tako, da ga lahko čita vsakdo, če je glasbenik ali ne. Črtica je opremljena z zelo zanimivim uvodom g. Božidara Kovačevića.

»Nova Evropa« z dne 11. decembra prinaša tole vsebino: Odnos Jugoslovna prema Bugarija (I. Kolbe). Kriza Nemačka države (M. Maletin). Nemačka privredna kriza (I. Belin). Vesti s one strane: Socializem v Americi (I. M. Petrovič).

Glasbeni vestnik.

»Pesarica Glasbene Matice.« V proslavo 50 letnice Glasbene Matice v Ljubljani izdal odbor Glasbene Matice svojo že več let tako težko pogrešano pesmarico Glasbene Matice v novi popravljivi izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila iz izdaja iz leta 1897, samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov vzeti iz najnovejše slovenske glasbene literature. Pesmarico je na novo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednarobju okoli 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pevška društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da jo naroče takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matici knjižarni v Ljubljani Kongresni trg št. 9.

»Pevski zbor »Glasbene Matice.« Danes, v torek, dne 12. t. m. in jutri zjutraj dve pevski vaji pred koncertom ob tričetrt na 8. zvečer. Vsi! — Odbor.

»Kvartet Zika na Vrhniki.« V nedeljo, 17. t. m. ob 8. zvečer priredi kvartet Zika svoj II. komorni večer na Vrhniki v dvorani Rokodelskega doma. Brez dvoma bo tudi to pot občinstvo, ki je bilo že zadnjič očarano nad lepoto izvajanja, do zadnjega ušesno zadovoljno. Na sporedu so Schubert, Smetana in Borodin, dela, ki so povsod, kjer so jih doslej igrali Zikovci, dosegla silno navdušenje. Ker je to njihov zadnji koncert, predno odpotujejo v Ameriko, opozarjamo občinstvo, naj ne zamudi lepe prilike, kot se enaka ne bo nudila tako kmalu zopet.

»40letnica I. slov. pev. dr. »Lira« v Kamniku.« V soboto, 9. t. m. je »Lira« praznovala brez obhodov in brez občinstva »velicelice«, le s skrbno prirejenim koncertom svojo 40letnico. 4. novembra 1882. leta je ustanovila pevšica zavednih mož samostojno pevsko društvo kot protutež nemškim bojnim društvom, ki so se takrat širila v Kamniku. Naravno, da je »Lira« gojila petje zopet le z namenom, da bi z bolno, gromko pesmijo obudila v narodu odpor proti veseležarstvu nemščini, predramila in dvignila narodni ponos Kamničanov, okoličanov in sploh vseh mladežev in dvomilcev. To se je »Lira« in še pred njo ustanovljeni »Citralnici« posvečilo v polni meri. Po »Lirinem« vzorcu so začela rasti po mestih in treh, povsod, kjer se je našel količnik zmožen pevovodja, pevška društva, blagoslavljala so se zastave, nesem je odmevala po vsej Sloveniji in lahko trdimo, da so ravno pevška društva pripomogla k narodni probudi v največji meri. Pevci so zalezili nemški val, zalezili so ga z orožjem, ki so jim ga dali Nemci sami, kajti pevška društva niso bila ničesar drugega, kakor iz nemščine v naše razmere prevedeni »Liedertafeln«. Z našim narodnim dvigom in vsled tega izpolnjeno svojo nalogo so začela pevška društva hirati. Mnogo jih je razpadlo, marsikatero živi še danes le na papirju, večerita od občnega zbora do občnega zbora in da ni svilen zastave z mnogobrojnimi trakovi, pa bi za že zdavnaj ne bilo. Treba bi bilo dati večem drugim nalog. In največja izmed vseh je zoljotv petja, glasbene umetnosti zaradi petja, zaradi glasbene umetnosti same. Ni to več pripomoček, ampak je smoter in mora smoter še dolgo ostati. Vsako pevsko društvo mora biti važna šola, v kateri naj se vzeja narod, da se potom glasbene izobrazbe in drugih pripomočkov dvigne, se vsestransko harmonično izobrazi in tako stopi v konkurenčni uspešni boj s svojimi sosedi. Ne z orožjem, a z znanostjo, z umetnostjo si priborimo usled in zmaramo pred svetom. Očividno pojmi tudi »Lira« to svojo nalogo, kajti praznovala je svoj jubilej brez hrupa, s koncertom, koleza program že kaže nove umetniške cilje, koleza izvajanje že zahteva »srbenje« vzole pevca, več kot polovičarskega znanja pevovodje. Razumljivo je seveda, da bo treba še mnogo dela, mnogo truda, da se pomnjena »Lira« pevsko ekrepi in razraste, predvsem pa, da zainteresira naše tudi široko meščansko maso. Začetek je storjen. Koncert je bil tako častno obiskan, da tega najstarejši pevec danes ne pomni. Ne skrbona, a previdno od stopnje do stopnje naj gre »Lira« dalje in, kakor je najstarejša, postane kotovo tudi najboljša.

»Kraljeva krstna slava.« Iz Beograda javljajo: Jutri, 13. t. m., je krstna slava Nj. Vel. kralja. V dvorski kapeli bo služba božja in slovesno rezanje kolača.

»Čehoslovaški poslanik Kalina bolan.« Iz Beograda nam javljajo: Čehoslovaški poslanik na našem dvoru g. Anton Kalina odpotuje tekom prihodnjih dni zaradi bolezni na daljši dopust. Iz Prage prispe poseben namestnik.

»Povratak dr. Ivana Šusteršiča.« Z večernim gorenjskim vlakom se je snoči vrnil, kakor smo že napovedali, v Ljubljano bivši deželni glavar dr. Ivan Šusteršič. Na Jesenicah ga je v imenu ožjih njegovih somišljenikov pozdravil župnik Piber, na kranjskem kolodvoru pa dekan Kobler. Na ljubljanskem kolodvoru so ga pričakovali kanonik Šiška na čelu več duhovnikov, odvetnik dr. Pegan, trgovca Anton Volta in Josip Debeljak in še par drugih njegovih pristašev. Začasno stanovanje je dr. Šusteršič dobil v hotelu pri Štruklju. Pisarni otvoril v hiši Ljudske posojilnice, kjer jo je imel tudi pred vojno. Te pisarniške prostore je imel zadnja leta dr. Janko Brejc, ki pa jih je moral sedaj izprazniti. Nameravani pozdravni večer se snoči ni vršil, ker je vlak prišel v Ljubljano šele ob 11. Kakor čujemo, bo dr. Šusteršič takoj pričel snovati svojo stranko. Klerikalci, zlasti pa gosarijci niso Šusteršičevega povrata nič kaj veselji. So v hudih skrbeh, ker niso na jasnem glede Šusteršičevih načrtov. Pri očetih frančiškanih je bila danes dopoldne služba božja (v zahval) za srečen povratak dr. Šusteršiča. Danes zvečer se njegovi somišljeniki zbero v restavraciji pri »Slonu«, kjer je naročena zanj večerja.

»Odklovanje književnikov in umetnikov.« Kralj je podpisal ukaz, s katerim je bilo povodom praznika narodnega ujedinenja odklovanih 72 književnikov in umetnikov iz cele kraljevine. Izmed Slovencev so odklovanj s redom Sv. Save III. vrste: dr. Gojmir Krek in Oton Zupančič, z redom Sv. Save IV. vrste Oskar Dev, Emil Adamič, Viktor Parma, Ksaver Meško, Zofka Kyder-Demetrijevica in

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1922.

»Ponosni Špancil Nedavno tega smo opozorili slovensko javnost na nevarnost, ki grozi štajerskim mestom, ako se izvrše občinske volitve po volilnem redu, kakršnega je skoval dr. Zerjav v sporazumu s poslancem dr. Kukovcem za Ljubljano in za vsa slovenska avtonomna mesta. Na to opozorilo, ki jo je narekovala edino skrb za ogroženo narodno stvar na štajerskem, odgovarja dr. Kukovčev glasilo »Tabor« tako: »Vsem ljubljanskim prerokom bodi povedano, da se naši narodni in napredni krogi dobro zavedajo resnosti položaja in da prevzamejo nase polno odgovornost za zaščito naših nacionalnih interesov. V tem oziru naj nas Ljubljana pusti pri miru. Mi v štajerskih mestih ne bomo delali političnih »zelenih kadrov«, ampak bomo združili vse napredno politično življenje v enotno falango, ki bo v stanu prekritiati Nemcem in nemčurjem njihove prezgodnje račune.«

»Poznamo te ponosne Špance, ki so polni lepo donečih fraz o enotni napredni fronti pred vsakimi volitvami, ki pa s svojo brezglavo politiko onemogočajo vsak skupen nastop naprednih vrst, notem, na ko so enkrat teneni, vračajo krivdo na druge. Trdi sedaj gospodje kriče in se napihujejo, sicer pa drže roke križem in mirno čakajo, da se pojavijo na meststratu v Mariboru, v Celju in v Ptujtu znova kot gospodarji Nemci in nemčurji.«

»Ugovor proti ljubljanskim občinskim volitvam.« Večraj dopoldne ob 13. je vložil, kakor nam poročajo, neki Habič ugovor proti veljavnosti občinskih volitev v Ljubljani. Svoj ugovor utemeljuje s tem, da sta volili dve tuji osebi za dva volilca, ki se osebno volitve nista udeležila. Zanimivo bi bilo izvedeti ali je ta Habic vložil ugovor proti volitvam na lastno inicijativo, ali je bil v to najet.

»Pozivi! Pri zadnjih ljubljanskih občinskih volitvah so se pokazali razni nedostatk zlasti kar se tiče krstnih imen, poklicev in stanovanj. Tudi je pršlo volit nekaj volilcev, ki so se trdili, da so volilni upravičenci, ki pa niso bili vpisani v volilne imenike in torej tudi niso mogli voliti. Da se odpomore tem in takim nedostostim, se prizidejo krogi pozivajo, da se pridejo zglasiti tekom prihodnjih dni v mestni pop sovalni urad ob navadnih uradnih urah t. j. od 8. do 14. Seboj je seveda prinesli potrebna dokazila: policijsko zelnostno, krstni list, dekret in sl. To prihko naj porabijo zlasti oni volilci, ki so se med letom preselili in rito se volili na volišču, ki je merodajno za njih sedanje stanovanje.«

»Kraljeva krstna slava.« Iz Beograda javljajo: Jutri, 13. t. m., je krstna slava Nj. Vel. kralja. V dvorski kapeli bo služba božja in slovesno rezanje kolača.

»Čehoslovaški poslanik Kalina bolan.« Iz Beograda nam javljajo: Čehoslovaški poslanik na našem dvoru g. Anton Kalina odpotuje tekom prihodnjih dni zaradi bolezni na daljši dopust. Iz Prage prispe poseben namestnik.

»Povratak dr. Ivana Šusteršiča.« Z večernim gorenjskim vlakom se je snoči vrnil, kakor smo že napovedali, v Ljubljano bivši deželni glavar dr. Ivan Šusteršič. Na Jesenicah ga je v imenu ožjih njegovih somišljenikov pozdravil župnik Piber, na kranjskem kolodvoru pa dekan Kobler. Na ljubljanskem kolodvoru so ga pričakovali kanonik Šiška na čelu več duhovnikov, odvetnik dr. Pegan, trgovca Anton Volta in Josip Debeljak in še par drugih njegovih pristašev. Začasno stanovanje je dr. Šusteršič dobil v hotelu pri Štruklju. Pisarni otvoril v hiši Ljudske posojilnice, kjer jo je imel tudi pred vojno. Te pisarniške prostore je imel zadnja leta dr. Janko Brejc, ki pa jih je moral sedaj izprazniti. Nameravani pozdravni večer se snoči ni vršil, ker je vlak prišel v Ljubljano šele ob 11. Kakor čujemo, bo dr. Šusteršič takoj pričel snovati svojo stranko. Klerikalci, zlasti pa gosarijci niso Šusteršičevega povrata nič kaj veselji. So v hudih skrbeh, ker niso na jasnem glede Šusteršičevih načrtov. Pri očetih frančiškanih je bila danes dopoldne služba božja (v zahval) za srečen povratak dr. Šusteršiča. Danes zvečer se njegovi somišljeniki zbero v restavraciji pri »Slonu«, kjer je naročena zanj večerja.

»Odklovanje književnikov in umetnikov.« Kralj je podpisal ukaz, s katerim je bilo povodom praznika narodnega ujedinenja odklovanih 72 književnikov in umetnikov iz cele kraljevine. Izmed Slovencev so odklovanj s redom Sv. Save III. vrste: dr. Gojmir Krek in Oton Zupančič, z redom Sv. Save IV. vrste Oskar Dev, Emil Adamič, Viktor Parma, Ksaver Meško, Zofka Kyder-Demetrijevica in

P. Hugolin Sattner, z redom Sv. Save V. vrste Stanko Ravnik, z redom belega orla V. vrste Anton Förster, Rihard Jakopič, Franjo S. Vilhar in Anton Lajovic.

»Odklovanje v sodni službi.« Njegovo Velikostvo Kralj je z Najvišjim Ukazom z dne 1. tm. predlog gospoda ministra pravde odkloval: Z redom Sv. Save III. vrste: Dr. Anton Rogin o, podpredsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani; Dr. Milan Škerlija, dvornosodnega svetnika pri oddelku ministrstva pravde v Ljubljani; Andreja Jegliča, višjega državnega pravdnika in Ljubljani in Dr. Josipa Kotnika, predsednika okrajnega sodišča v Celju. Z redom Sv. Save IV. vrste: Aleksandra Ravnikarja, svetnika višjega deželnega sodišča pri okrajnem sodišču v Mariboru; Dr. Jakoba Doljana, svetnika višjega deželnega sodišča in vodjo okrajnega sodišča v Prevaljah; Dr. Jurija Polenška, predsednika okrajnega sodišča v Novem mestu; Nika Dominika, prvega državnega pravdnika in Ljubljani; Petra Keršiča, svetnika deželnega sodišča v Ljubljani; Dr. Frana Schaubacha, deželnega sodišča svetnika v Mariboru. Z redom Sv. Save V. vrste: Dr. Milka Gabra, okrajnega sodnika v Ljutomeru; Josipa Kraševca, pisarniškega ravnatelja okrajnega sodišča v Mariboru; Silvestra Pona, ravnatelja zemljiške knjige v Celju; Antona Novaka, višjega pisarniškega oficijala okrajnega sodišča v Murski Soboti; Ivana Hribovška, višjega pisarniškega oficijala okrajnega sodišča v Radovljici in Davorina Pena, višjega pisarniškega oficijala okrajnega sodišča v Kozjem. Z zlato medaljo za državljanske zasluge: Antona Doklerja, pisarniškega oficijala okrajnega sodišča v Sevnici in Karola Jegliča, stražnega nadzornika pri deželnem sodišču v Ljubljani. S srebrno medaljo za državljanske zasluge: Alojzja Hribarja, poduradnika okrajnega sodišča v Celju; Frana Vintina, višjega paznika v kaznilnici v Mariboru in Antona Vozelja, sodnega slugo okrajnega sodišča v Višnji gori.

»Za dirigenta podružnice banke »Slavije« v Ljubljani je imenovan g. Arnošt Benzenčok, dosedanj prokurist te banke.

»Za člana pariške akademije znanosti« je bil imenovan arhimandrit Leonlje Nkovič, predstojnik samostana Dečina.

»Poštne vesti.« Imenovan je za poštarja IV. r. poštni odpravnik Ivo Svetina v Radovljici in za poštarja začasnj poštar Dragoljub Cvetkovič v Ljubljani. — Podeljena je odpravniška služba Maribor 3 odpravnik Ivan Škerl, Suhor poštnemu odpravniku Ivanu Blažiču. Podbrezje poštni pomočnici Maril Čušar, Dobriše poštni pomočnici Anl Prpar, Straža poštni pomočnici Maril Kovačič, Zavrče poštnemu pomočniku Fr. Fegušu, Sv. Križ pri Kostanjevici poštni pomočnici Karolin Gros, Rogoševci poštnemu pomočniku K. Horvatu. — Premeščeni so: upravnik Marjha Smole iz Zavrč v Radeče pri Zidancem mostu, začasna poštarica Ana Rath iz Maribora 1 v Subotico. — Poštni službi se je odpovedala poštarica Marjha Volavšek v Mariboru 1. — Službene pogodbe sta odvezali poštni odpravnik Zinka Požar v Vitanju in Antonija Kurbus v Slivnici pri Celju. — Oduščen je iz poštne službe poštni odpravnik Emil Brišar v Koprivnici pri Brežicah.

»Ljubljanska kreditna banka za narodno namene.« Ljubljanska kreditna banka je naklonila K 200.000 za Dečji dom, K 200.000 za stavbeni fond za zgradbo Trgovske akademije v Ljubljani, K 50.000 za fond za pospeševanje tujskega prometa in K 50.000 za stavbeni fond za zgradbo Narodne galerije, skupno toraj 1/2 milijona kron.

»50 letnica Glasbene Matice v Ljubljani proslavimo šrom Slovence najlepše na ta način, ako tako posumniki, kakor tudi društva pristopijo k Glasbeni Matici kot člani. Letna članarina znaša 10 D. in društveni člani dohijo za to vplačano članarino tudi vsako leto glasbene muzikalije. Odbor vabi vso našo javnost, da ob priliki 50 letnice število pristopit v članstvo Glasbene Matice ter tako trdi s tem podpre važno kulturno delo v našem narodu. Ustanovljena erbrat za vselej na znaša 100 D. Prilaskiti se je na dopisnici ali pa z nabavljeno znašico na poštni nakaznici na odbor Glasbene Matice v Ljubljani.«

»Diplomirani a posthumi kazensko zakonika.« V petek, dne 13. t. m. ho predaval na sestanku društva »Pravniške gospod odvetnik dr. R. Krivic: »Štobran in voina sila na načrtu kazenskega zakonika. Predavanje se vrši kakor običajno v dvorani št. 70 pravosodne palače. Po predavanju diskusija. Ad dem.

»Društvo za odklovanje duhovnikov.« Kakor poročajo iz Beograda, je finančni odbor v zadnji svoji vaji v celoti sprejel uredbo o draginskih dokladah za duhovnike vseh v ustavi priznanih veroljupovodanj. Po tej uredbi dobivajo

duhovniki v Sloveniji posebno draginsko doklado po 12 dinarjev na dan zase in 3 dinarje dnevno za vsakega člana svoje rodbine.

»Novoletna in božična voščila.« Kakor vsako leto, tako sprejemamo tudi letos za naš list pred božičnimi prazniki in pred novim letom novoletne čestitke od strani trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev svojim odjemalcem. Potom »Slovenskega Naroda« je najboljšje in najprimernejše čestitati, ker odpadejo na ta način vsi stroški za karte, poštno in v vse druge skrbi. Da je to veliko naših inserentov uvidilo, so najboljši dokaz na stotine takih čestitk v našem listu. Letos uvedemo take čestitke k novemu letu tudi v skupinah po dotičnih krajih, na pr. iz Kranja, Novega mesta i. t. d. Zato vabimo vse naše stare gratulante in tudi nove iz vseh krajev naše Slovenije. Sprejemajo se tako novoletna voščila do 28. decembra t. l.

»Stanovanja za železničarje.« Ministrstvo socialne politike je napravilo potrebne korake da se za železničarje, ki stanujejo v vagonih, zgradijo stanovniške hiše. Število teh železničarjev znaša v Beogradu 30, v Ljubljani 50 in v Zagrebu 321.

»Pravoslavna teologija v Šibeniku.« Deželna vlada v Splitu je dokončala vsa tehnična predela za otvoritev pravoslavne teologije v Šibeniku.

»Smrtina kosa.« V stalni vojni bolnici v Ljubljani je umrl g. Hinko M. Marović, adm. major int. st. Pogreb bo v sredo ob 3. pop. Blag mu spomni!

»Novi kolki.« Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavila uradno: Z dnem 1. januarja 1923 bodo dane v promet nove enotne takse marke (kolki) po 5, 10, 20 in 50 para in po 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500 in 1000 dinarjev in marke za igralne kvarte in domine po 30 dinarjev. Popis te nove emisije vsebuje razglas, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu. Kolki sedaj veljavne emisije se smejo uporabljati in po pooblaščenih prodajalcih razpečavati do konca januarja 1923, potem pa zgube veljavne in se morejo do vstopa 30. aprila 1923 zamenjati s kolki nove emisije pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in pri davčnih uradih.

»Kr. šumska uprava v Kostanjevici na Dolenskem odda na Opatovi gorji približno 1500 plm² bukovega porabnega lesa, ki se spravi po žičnici v bližino vasi Orehovec do konca julija 1923. Pismene, predpisane sestavljajo z 20 Din kolekovega ponudbe s pripombo, da so ponudniku znani splošni in posebni pogoji za prodajo lesa in da se jim podvrže, naj se vložijo z 10% jamščino do 22. decembra 1922. do 10. popoldne pri uravi. Na ovitku se mora navesti: »Ponudba za bukov les na Opatovi gorji.«

»Z Amerike.« »Ameriška Domovina« prinaša dolg članek o »rupu narodnega denarja«. Pravi, da bi bilo ta rep izvršiti nekdanji uradniki »Slovenskega republikanskega združenja«. Pobiral se je od vsega slovenskega naroda v Ameriki narodni davek takozvani »millionski fond«. Naglašalo se je da mora vsak Slovenec prispevati, ker gre samo za narodno korist. Kričali so, da se denar porabi za jugoslovensko republiko in za svobodo primorskih bratov. Nabrli so veliko svoto. Ko je bil zaključen mir, je šla jugoslovenska delegacija v Washington in drugi dan nastopila pred senatnim odborom za tuzlezemske zadeve. Harding, sedanjji predsednik in takratni senator, je vprašal jednega člana te delegacije, ako Jugoslavija želi Trst. Dobil je odgovor, da na to nikakor ne mislijo! Takrat bo drugi pešillali hrano in živež rojakom v domovino. Republikansko združenje je imelo 60.000 dolarjev pa se ni hotelo udeležiti te akcije. Čakali so prilike, da se duhovni pomirilo. Potem so šli in kupili socializem v Ljubljani tiskarno z denarjem, ki je bil nabran za narodno delo, za republiko in podporo primorski Jugoslovenom. Takrat je bil v Ameriki tudi Ebin Kristan. Socialistični list »Proletarec« je dobil 2000 dolarjev podpore. Sedaj pa se zopet zbrali »republikanci« da si razdele nadatni denar. Marsikdo je mislil da se bo kaj pomagalo štrajkujočim premarjarjem, toda »republikanci« so rekli, da jim je »teško« kaj dati. Uboge delavce so pustili v bedi, nakazali pa so zopet »Proletarcu« 3000 dolarjev. Tudi se so si poštno zaračunali. — V Pelsinvaniji je bil zaprt 13 let po nedolžnem Hrvat Veliko Ankarji. Obsojen je bil na smrt, pozneje pa pomiloščen na doštrtno ječo. V Ameriko je prišel leta 1908 Prihodnje leto, meseca julija, se je nahajal v družbi dveh svojih rojakov, katerih eden je bil ubit potem, ko se je Ankarji odstranil od družbe. Polcija je prišla Ankarji in ker drugega Hrvata iz te družbe niso mogli dobiti, je prišel Ankarji sam pred sodnijo in dast je dosledno trdil, da on ni nikogar ubil in sploh nič ne ve o smrti svojega rojaka, je bil vendar obsojen najprvo na smrt, potem pa pomiloščen na doštrtno ječo. Slednjič je sodnija dobila pravega morilca in ga obsodila. Ankarji pa je ostal še v zaporu. Pred dobrim mesecem je obiskal Ankarji katoliški duhovnik Thomson. Ankarji mu je vse povedal in duhovnik je obljubil, da se zavzame zanj, da pride na svobodo. To se je zgodilo in končno je bil Ankarji res izpuščen na svobodo. 31 let star je bil v ječo, 44 let star je prišel iz nje, poln bolezni, kakršne so doma v takšnih zaporih. Država bi mu morala pošteno plačati tako po krivici prestani zapor.

»Razpisana mesta poštih odpravnikov.« Razpisana je odpravniška služba Sv. Lovrenc na Dravskem polju, v Ponikvi in Naklju. — Rok za natečaj tri tedne.

»Certifikatist za znano vožnjo.« Obratno ravnateljstvo Južne železnice obvešča državne nameščence, da bodo veljali občinski temporezni certifikati južne železnice za vožnje po nižnji cenji v letu 1923, samo na progah južne železnice v naši kraljevini. Tiskovine za naročitev certifikatov so naprodaj pri vseh postajah južne železnice.

»Nov Est v Subotici.« Prihodnji terek bo izšel v Subotici nov list pod imenom »Istina«. Smer lista bo boj proti terociju.

»Ljubezni, v soprog.« Marija Pluhinik, žena krojaškega pomočnika, je prišla v nedeljo zjutraj od maše domov in skušala pripraviti zajutek. Pri tem pa je prišla navzkriž s svojim možem, ki jo je v prepiru udaril s tako silo po glavi, da ji je bil desno oko. Nesrečno so prepeljali v bolnico. Ljubezni mož pa je dobil vabilo na sodišče, ki ga bo primerno podučilo, do kam se gajo njegove zakonske pravice.

»Zena denuncijanta Götza trgovka v Ljubljani.« Znamenali smo za naravnost neverjetno dejstvo, da ima žena znanega denuncijanta Götza, ki je pričetkom vojne spravi računskega nadsvetnika Koširja v večmeščeno težko ječo na ljubljanskem Gradu, malodane v smrt in mu prizadelo najhujše duševne muke, že od preobrata sem v Ljubljani modistovski trgovino. Götz sam je kolj po razslu pobežnil v Avstrijo, tjakaj optiral in je sedaj računski uradnik v Gradcu. Njegova žena je torej po možu tudi v Avstrijo pristojna. Vkljub temu ima v Ljubljani trgovino pod imenom svoje delavke Gorjanc na Mestnem trgu št. 3 v bivši Recknagelovi hiši. Vsakdo v hiši pa ve, da je resnična lastnica trgovine Götzovka, ker ona plačuje najemnino in tudi le ona obravnava z odjemalci in dobavitelji. Za danes je konstatiramo to dejstvo, na stvar pa se še povrnemo.

»Zima in mraz.« Dne 10. in 11. t. m. je v Mariboru pritisnil občuten mraz. Barometer je kazal 7 stopinj pod ničlo. Tudi v Ljubljani kaže barometer v jutranjih urah 9 pod ničlo.

»Mariborska porota.« Vdrgli na smrt obsojen. Anton Lichtenwallner, o katerem smo že pri zadnji poroti obširneje poročali, je bil tudi to pot obsojen na smrt na večšilih. Lichtenwallner je, kakor znano, dne 12. julija t. l. svojo ženo, s katero je imel večne prepire in od katere se je ločil, na bestialen način zadavil. Bil je pri poroti dne 18. septembra obsojen na smrt. Lichtenwallner pa te obsodbe ni hotel sprejeti. Njegov zagovornik je namreč trdil, da Lichtenwallner ni normalen človek, ker se je dogajalo, da po več časa sploh ni govoril. V tem zagovoru pa se je Lichtenwallner med tem, ko je čakal na drugo razpravo, sam vjel. Nekeč so mu namreč prinesli juho, nad katero se je tako ozlovolil, da je pretrgal svoj mok. Porotniki so ga tudi to pot spoznali za krivega, zopet je obsojen na smrt na večšilih, njegov zagovornik pa je zopet priljavil ničnostno pritožbo.

»Ogenj v Streliški ulici 8.« Očividno nam piše: V ponedeljek dopoldne je začel dimnikarski poslovođa vdove Vrhovec dimnike v Streliški ulici 8. Odšel je, ne da bi se zanimal za event, posledice tega zažganja. Vsi led možnega ognja v dimniku se je v sosednjem zidu užgal nek tram, ki je tlel skozi dva metra dolg zid naprej do vrat, pri katerih je ob 18. uri zvečer izbruhnil ogenj. Ker so ta vrata bolj na skritem kraju, so ogenj samo slučajno opazili. V nasprotnem slučaju bi ogenj izbruhnil sredi noči z veliko silo in bi bila lahko nastala velika katastrofa. Avizirano mestno poklicno gasilstvo je bilo takoj na licu mesta, razkopalo je zidovje in okvir vrat, ter z ročno brigadno ogenj kmalu ugasilo. Hiša je sicer zavarovana proti požaru pri zavarovalnici »Assicurazioni Generali«, toda škoda je večja, kakor pa zavarovalnina. V takem slučaju bi se moralo priti tudi dimnikarja, ki zapusti hišo z izjavo: »Na mojo odgovornost ste lahko brez skrbi.« Ko se je zvečer spotalo po dotičnega dimnikarja, se je pa izvedelo, da stanuje v Bizoviku. Torej pri zažganju dimnikov več prepoznosti, ali pa povrnili povzročeno škodo.

»Težka nesreča.« Delavec Ivan Špelko v kemični tovarni v Mostah je snalil stroj. Pri tem pa je ravnal tako neprevidno, da ga je stroj zagrabil in mu popolnoma zmečkal desno roko. Prepeljal so ga v bolnico.

»Vandalizem!« V noči od nedelje na ponedeljek so neznanji zlikovci pod Tivolijem porušili vse puščje hišice.

»Umor v Drameh pri Celju.« Je desetaj še neznan zločinec v četrtke preteklega tedna skozi okno ustrelil gostilničarja Milha Podkriška. Gostilničar, ki je bil zadet v glavo, je obležal na mestu mrtve. Morilec je pobegnil.

»Ubij v Mozirjih.« Na Dobrovolju nad Mozirjem so pretekle nedelje vaški fantje tako pretepli nekoga Gasperja Stiernknerja da je že v terek na posledicah poškodb umrl.

»Zasačen tlapatopce.« Poslovođa »Zadruga« iz Solčave je skušal iz Avstrije vtihotati večjo množico svilnatih robcov. Carinski organi so ga pa pri Velikovicu zasuščili in mu odvzeli vse blago. Poleg tega je bil oddan sodišču.

»Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.« Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 3. do 9. decembra izkazuje to-le statistiko: Umrlo je 12 oseb, 7 moškega in 5 ženskega spola. (4 tučci). Smrti vzroki: jetnika 1, mžganska kap 1, srčna hiba 1, simonom 2, drugi naravni smrti vzroki 7. Med tem časom se je rodilo 18 otrok, 8 meškega in 10 ženskega spola. Naznanjene nalezljive bolezni: dvigla 1 in trahoma 1 slučaj.

»Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno pripravljivi za g. oficijale, lovice i. d., se dbe na glavni zalozbi tovarni Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg 20. Kupite jih, dokler še zelena traja.«

»Samo še dva dni!« Efektna ljubljana drama »Tanja Pedorovna«, se predvaja v »Kino Tivolija« samo še danes in jutri. Ker je zvečer vedno velik naval na vstopnice, si naj vsakdo rate popoldne osigurira mesto. V četrtek 14. decembra senzacija te sezone »Indijski erohni snomenik«, ki se je dosedaj v največjem uspehom igral po vseh glavnih mestih na kontinentu.

»Koncert.« Od danes naprej vsako sredo, soboto in nedeljo koncert salonskega orkestra v kavarni »Tratinke« na sv. Petra cesti št. 25. Začetek ob 1/21. do 1/21. ure ponoči.

Društvene vesti.

»Nabavljeno združeno v Ljubljani izredni odbor se bo vršil v četrtek 14. t. m. ob 30. zvečer v Mestnem domu. Člani se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo, ker je potrebna prisotnost polovice vpisanih članov zaradi spremembe pravil in volitev.«

»Osrednja Zveza javnih nameščencev in vpoščenecv ima mino sebo širšega odbora v četrtek 14. t. m. ob 20. uri v občinskem lokalni. Dnevni red: Odobritev zapisnika zadnje seje, poročilo predsedstva, služajnosti. Polnoštevilna udeležba delegatov — dolžnost — Predsedstvo.«

Najnovejša poročila.

Socialistični poraz pri občinskih volitvah v Milanu.

Milan, 11. dec. (Izv.) Izid občinskih volitev je: Oddanih je bilo 153.000 glasov od 208.000 volilnih upravičencev. Nacionalistični blok je dobil 86.000 glasov. Turatijska socialistična skupina 44.000, Serattijeva skupina 17.000 in komunisti 3.000 glasov. Socialisti, ki so imeli doslej veliko večino v občinskem svetu, so bili poraženi. Nacionalistični tisk z veseljem konstatira dejstvo, da je konec socialističnega gospodarstva v milanskem občinskem svetu, katoliški tisk pa pristavlja, da je to edina zasluga katoliške stranke, ki je pripomogla k zmagi nacionalističnega bloka.

Ustanovitev nove avstrijske emisijske banke.

Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Dne 22. decembra t. l. se otvori nova emisijska banka Avstrijske republike. Delnice te banke se bodo že prihodnje dni kotirale na dunajski borzi.

SENZACIONALNI VOHUNSKI PROCES V PRAGI.

Praga, 12. decembra (ČTK) Pred praškim divizijskim sodiščem je danes radi velezdajca in vohunstva pričela razprava proti kapitanu J. Wurmu, kapitanu Gustavu Wolfu in poročniku Novakovskemu. Obtoženci krivdo priznavajo.

Borzna poročila.

Zagreb, 12. dec. (Izv.) Zaključek Devize: Curih 14, 14.10, Pariz 5.235, 5.285, London 338.50 343.50, Dunaj 1.125, 1.175 Praga 234.50 237.50, Trst 372, 376, Newyork 74, 75, Budimpešta 3.10, 3.40. Valute dolarji 73, 74, lira 368, 372, frank 518.50, 523.50 funt šterling 333.50 338.50. Curih 12. dec. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 1.70, Berlin 0.06%, Budimpešta 0.23, Praga 16.75, Dunaj 0.074, Milan 25.65, Pariz 37.45, Newyork 5.3025, London 24.32. Curih, 11. dec. Zagreb 1.69, Dunaj 0.0075, Budimpešta 0.23, Berlin 0.063 Praga 16.80, Milan 26.65, Pariz 37.61, London 24.28 Newyork 5.31. Trst, 11. dec. Zagreb 6.37, Berlin 0.255, Praga 62.25, Pariz 140.75, London 91, Newyork 19.90, Curih 377. Praga, 11. dec. Zagreb 39.50, Berlin 0.38, Milan 159.75, Pariz 223.50, London 144.60, Newyork 31.60, Curih 5.96.

TURISTIKA IN SPORT.

T. K. Skala. Smučarski odsek našo pozivlja vse člano in članice, ki so se prijavili odseku, da se zanesljivo in točno udeležijo II. smučarskega večera, ki se vrši ob 20. uri v sredo 13. t. m. v magistratni posvetovalnici. Vrši se zanimivo predavanje.

O Božiču priredita T. K. Skala v Ljubljani in v Bohinju božičnica na Mrzlem Studencu (Pokljuka). Prve smučarske vrste napravilo izlet tudi na Debelo peč. Sestop vseh smučarjev čez Podjele v Bohinju. Božičnice se udeležijo vsi člani T. K. Skala (Ljubljana, Bohinj, Jesenice, Javornik, Bled). Podrobnosti se pravočasno objavijo.

V Bohinju bodo letošnje zimsko-sportno sezono okoli 120 kurljivih sob sportnikom na razpolago. Prenocnina v hotelih znaša vsehviš davke in kurjavo 16 D. Prehrana (zelo dobra) dnevno 20 D, poseba pa 25 D. V obče so cene prehrane ceneše nego v Ljubljani. Za diake bo podružnica T. K. Skala priredila nekaj skupnih izletov. Vsa pojasnila daje podružnica T. K. Skala v Boh. Bistrici.

Smučarski silvestrov večer priredi v nedeljo 31. t. m. podružnica T. K. Skala v hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Isti dan se vrši v slučaju ugodnih snežnih in vremenskih razmer sankarska in smučarska tekma za prvenstvo Bohinja. Sodeluje vojaška godba. Udeležencem teh prireditev se preskrbi polovična vožnja. Razpis tekem se objavi po časopisih.

Smučarski tečaj za Celjane in Mariborčane. V slučaju, da se prihlasi zadostno število smučarjev - novincev, namerava J. Z. S. S. vpeljati v letošnji zimski sezoni smučarski tečaj in to ob sobotah popoldne in ob nedeljah v primernih krajih ob progi južne železnice Zidan most - Celje - Maribor. S tem bo dana posebno Celjanom in Mariborčanom ugodna prilika, da se izvečbajo na smučeh in prilagodijo na zimsko turistik. Zato vabimo vse turiste in sportnike, da takoj prijavijo svojo udeležbo potom svojih klubov, interesi izven klubov pa naj se prijavijo direktno na J. Z. S. S., kjer dobe tozadevna potrebna pojasnila. Program in početek smučarskega tečaja se razglasi pravočasno po časopisju. Jugoslov. zimskosport. savez, Ljubljana, Narodni dom, Sportna zveza.

Smučarski tečaj v Bohinju 1922/23. namenjen v prvi vrsti za novince, goste iz Beograda, Zagreba, Ljubljane i. dr. centrov Jugoslavije prične ob ugodnih snežnih razmerah dne 27. t. m. in bo trajal do 7. januarja 1923. v slučaju neugodnega snega pa se preloži tečaj na januar 1923. Vsa podrobn. na pojasnila o tečaju, programu, kakor tudi podrobni cenik v Bohinjski Bistrici so na razpolago interesentom v Ljubljani v srbi »Jugoslov. zimskosport. savez«, Narodni dom in v »Tourist - Office«, Dunajska cesta

18. — Iz Zagreba je prijavljeno že več sportnikov.

Specijalno podjetje za izdelovanje sportnih in turističnih potrebščin se osnuje te dni v Bohinju. To bo velik korak naprej v razvoju našega sporta, ker močno obkulturo vsi sportniki pomanjkanje sportne opreme. Podjetje bo z izdelki zalagalo posamezne sportne organizacije in tako ugodno, da bo vsak naš sportnik in turist si lahko nabavil potrebno opremo. Kakor čujemo, sodelujejo tudi zagrebški sportni in industrijski krogi ter nekaj slovenskih industrijalcev in sportnikov. Zato dobra ideja, da bodo večino v podjetju tvorili sportni krogi. Pripravljalni odbor je končal vsa predela.

Izlet po Dolenjskem. Turiste opozarjamo na nekaj prav lepih, žal malo poznanih krajev: Senjarski tabor 492 m (1.30 ob žel. postaji Grčuplje skozi Ponoval in St. Jurij). Redka, dobro ohranjena slika preostanka nekdanjega tabora iz turških časov! V cerkvi freske iz XVI. stol. Lep razgled! Pri »mežnarici« spomin. knjiga, čaj 1 dr. 10 min. spodaj ledena jama! — Sv. Abac 749 m nad Turjakom — 3 ure iz žel. postaje Skofljica. Na vrhu v cerkev predelan Sjar grad. Odtod preko Turjaka (40 min. — impozanten stari grad iz IX. stol.) in skozi Rašico (rojst. dom Primoža Trubarja!) na Ponikve (zanimiv izvir Rašice!) na žel. postajo Dobropole 2 ure 30 min. — Judovje nad Rožancem (iz žel. postaje Črnomelj 1 uro 10 min ali iz Semiča). Nad železniško progo v živo skalo izklesan basrelief, rim. voj. svetišča Mitre. Znamenit spomenik davne prošlosti! — Očeec 2 ure iz Novega mesta. Divna romantika! Ličen stari grad (iz XIII. stol.) na otoku Krke, znan iz romana dr. Iv. Tavčarja »Otok in Struza«. Najvrednejši izlet v novomeški okolici! (TPR)

Donisi.

Iz Kresnic nam poročajo, V nedeljo popoldne je začelo gori sredi vas. Z velikim naporom so ogneti uspešili toliko da je pogorela samo hiša, blev in svinjak. Govedo iz hleva so še ob pravem času rešili, prašiči v svinjaku pa so zgoreli. Kako je ogenj nastal, še ni dognano. Toliko pa se ve, da je začelo gori v srambi za stelo. Škoda znaša več tisoč.

Iz Hrastnika nam pišejo: Višji šolski svet nam namerava zadati hud udarec. Razdeliti hoče s'danjo sedemrazredno osnovno šolo v deško in dekliško petrazrednico. S tem bo visoko industrijski Hrastnik potisnil med hribovske vase — kakor Dol pri Hrastniku — ki ima tudi petrazrednico. Višji šolski svet nam misli usiliti nekaj dražje ga, zato pa mnogo slabšega, to pa le radi dveh — treh gospodov, ki niso ni Hrastničani. Oddaja se pač že služba nuditeljice v Hrastniku in menda tudi v Trbovljah.

Razne stvari.

Zastrupljenje. Iz Londona poročajo, da je bil zastrupljen s čokoladnimi konfeti šef londonske policije ravnatelj znanega Scotland - Jarda William Horwood. V konfeti je bil strupin ali mišjak. Položaj Horwooda je zelo kritičen.

Nov aparat za britje je izumil ing. Josip Škarica iz Splita. Za nakup patenta je dobil že vse polno ponudb. Poroča pa se, da je pridržal pravico za izdelovanje aparatov za Jugoslavijo. Baše se tudi že v Ameriki zanimajo za to iznajdbo.

Noblova nagrada. Noblovo nagrado za letošnje leto je dobil dr. Nansen za pomoč gladujočim v Rusiji. Poročilo o tem, da je dobil nagrado Nitti, ni resnično.

Sultan — brezposelnost: V angl. sprednji zbornici je stavil poslanec major Keller vprašanje, če je angleška vlada pripravljena tedensko 100 funtov šterlingov plačevati za ubežnega eks - sultana Turške. Državni zunanji podsekretar Mac Neil je odgovoril, da se to vprašanje začasno preiskuje, če morda sultan nima privatnih dohodkov. Nato se je dvignil zastopnik delavske liste Sexton in izjavil: »Ako se dožene, da sultan res potrebuje finančno pomoč, potem ga je treba prisiliti, da se vpiše v listo brezposelnih. Neki drugi voditelj delavskega Jones se je oglašil vmes: »Naravno 15 šillingov vsak teden in 1 šiling za vsako ženo! Zbornica je izbruhnila v glasen krah. — Kakor znano, je sultan zapustil v carigraskem haremju 200 žen, ki se nahajajo v veliki bedi. Sultan bi dobil, kakor so humoristi izražali, za svojo »brezposelnost« okoli 215 šillingov ali približno 3500 dinarjev na teden.

Sestanek tatov. V Alessandriji v Italiji je tamkajšnja fašistovska organizacija pozvala vse tatove na sestanek. Na vabilo posameznikom se je opozarjalo, da mora zanesljivo vsakdo priti. Sestanek se je vršil ponoči zvečer. In res so prišli točno vsi puvaljenci do zadnjega. Držali so se prvotno precej prestrašeno, ker niso vedeli, kaj pravzaprav jih čaka pred navzočimi oboroženimi fašisti. Nato je prišel v dvorano poveljnik fašistov Sala, ki je imel na navzoče nagovor, v katerem je kategorično izjavil, da od tega dne dalje ne sme biti v Alessandriji nobene tatvine več. Vsi radi tatvine kaznovani se morajo nemudoma poprijeti kakega primernega dela. Kdor bi ne hotel delati, ali bi bil celo zaračen pri tatvini, bo neusmiljeno pretepen. Navzoči so poslušali govor s trepetom, končno pa so enoglasno izrekli, da bodo poslušni in da se bodo lotili znova vsak svojega dela. Takol nato je poveljnik oddal nekaterim na razpolago večje raznovrstne službe, za druge se pa so vrsti preskrbi v najkrajšem času. Določena je stroga pomočna služba.

Največji in najhitrejši parnik. Parnik »Majestic« črte White Star Line je nelo največji, ampak tudi najhitrejši brod na svetu. Pot iz Newyorka v Cherbourg je prevozil v petih dneh 6 urah in 13 minutah ter tako pobil rekord »Mauretanie«, ki je prevozila isto pot v petih dneh 8 urah in 10 minutah. P. prečna hitrost »Majestic« je 21.59 vozlov na uro.

Top, ki prekosi »debelo Berto«. Iz Pariza poročajo: Dva artilerijska strokovnjaka Galliot in Bory sta izkonstruirala nov top, ki prekosi slovečo »debelo Berto«. Ta top seče s svojim izstrelkom dalje kakor »Berto«, pa ima tudi to prednost, da po izstrelitvi ne odskoči nazaj. Francoski listi pozivljajo zbornico, da naj tej iznajdbi posveči posebno pozornost.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: Valentin Koutar.

Poslanec*

Pisec članka »graf Szapary v M. Soboti« v »Kmetijskem Listu«, v katerem kategorično zahteva moj odpoklic iz mojega mesta kot sekvester veleposestev Bele, Gabora in Ivana Baththyany v Gor. Lendavi, z mirno vestjo lahko odgovorjam, da je njegova zahteva brez stvarne podlage in da izvira iz osebnega sovraštva, menim neznanega vzroka. Priporočal bi gospodu, da naj se pride osebno preprčati o mnenju ljudstva. Ponosen sem, da lahko rečem, da je vse ljudstvo brez izjeme na moji strani in to bi gotovo ne bilo, ako bi deloval proti dobročelnosti tega.

Dejstvo, da me veleposestniki hvalijo, ni noben pregrešek; v nobeni naredbi ni čitati, da bi moral sekvester z veleposelniki živeti v večnem sovraštvu. Narodna zavestnost se pa tudi ne izkaže v mirnji do vsega, kar ni suvislo.

Kot član bleškega Sokola in korščanski prostovoljec sam poznam svoje državljanske dolžnosti; boljše kakor marsikateri drugi. Sicer sem pa mnenja, da bi imel pisec lahko toliko poguma, da se podpiše, če že smatra potrebno, da me imenoma napade. Posebno je to potrebno, ako reflektira kot naslednik na moje mesto, da bo vsaj sekcijski za sekvestre v Ljubljani vedela postavljeni pravega moža na pravo mesto.

Kazimir Klimek, državni komisar veleposestev Bele, Gabora, Ivana Baththyany v Gornji Lendavi.

* Za ta spis uredništvo ne odgovarja.

Službo gospodinje

pril samostanem gospodu išče inelligentna gospa srednj let dobra kuharica in pridna gospodinja. Poudarje pod »Gospodinja 10873« na upravo St. Nar.

BERSON Gumijevi podpetniki in podplati vam ohranijo obutev trajno in elegantno. Dobi se po vseh boljnjih trgovinah — usnjem ter na veliko pri: Berson-Kaučuk d. d., Zagreb, Wilsonov trg št. 7.

Dva mlajša gospoda želita dober roduk v francoščini. Ponudbe s pozori na upravo Slov. Naroda pod »Francoščina 10891«.

Knjigovodja in korespondent išče za popoldnanske ure zaposlenja. Ponudbe rod. Bilančnik 108 0* na upravo Slov. Naroda. 10890

Mlad trgovec šče mebljavno sobo s posebnim v hodu in električno razsvetljo o. Naslov na upravo Slov. Naroda pod »Mirko St fanow 6 10881«

Proda se več dobro ohranjene obleke. Ogleda se pri Ivan Kreč, krojač, Dunajska c 9. d'ugo dvojišč. 10898

Igrače dobro ohranjene na prodaj. Polzve se v trgovini Schubert, Mestni trg. 10879

KOŽUH (Stadtpeitz), za srednjega gospoda se prečni prodaj. Naslov v upravi Slov. Naroda. 10881

Sprejme se deklica za švanje moških klobukov. Prednost imajo, katere so že vialne nekoliko živani a. Frano Bernik, klobučar, Sp. Siška, Sv. Jerneja cesta 53. 10887

Smrekove rante (štange) 6 m dolžine, 6 cm na tanek koncu debele, kupi po jako dobri ceni trojka Tršan & Gorjanc, Kranj. 10838

Dobro izvečban kot cenilec, za neusročno kožuhovino naredi lep postanski zaslužek po dogovoru privleklji tvrdki. Ponudbe z navedbo zmn.Šnosti na upravo Slovenskega Narod. pod »Krznar - 10874«.

Išče se pianist za večerne ure. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10875

Kupim večje množino prvotnih, suhih hlokovih drv. Porudbe na naslov: A. Parke, Muta ob Dravi. 1085

Ženitna ponudba! Izobražena gospodinja, ki ima svojo opravilo v stanovanju, se želi v svrto ženitve seznaniti s starejšim gospodom, tudi vdovcem z enim od okom. Le resne ponudbe s sliko, katere se vrne, se prosijo pod »Božič 25-10883 na upravo Slov. Naroda. 1 883

Bonačev BELEŽNI KOLEDAR izide v četrtek tega tedna.

FRAN KOLAR, nadovetnik finančnega ministrstva v PISARNA za pravne svete in zastopstvo v finančnih upravnih zadevah.

ZEMUN, Markovičeva ul. 2-II. Brzjavlj: KOLAR, Zemun. Telef. 116

Zastopa in posredje v finančnih in upravnih zadevah pri vseh ministrstvih, uradih, oblastih in konzulatih, kakor pri: prošnjah, ortobah, spornih in kazenskih carinskih zadevah, davkih, monopolih, trošninah, pristojbinah, koncesijah, vizumih, opcijah, drž. dobavah itd. 10864

Večje posestvo v lepem kraju Stjerske išče saričega ura nika vaščega slovenske in nemške pisar, kot uravnika (tudi kakerega umirovljenega orožnika, samca), kateri se razume pri živinoreji, svinoreji, mličkarstvu, poljedelstvu pri vseh gospodarskih strojih in tudi pri gozdarstvu. Pogoji so trezno, zanesljivost poštenosti in mora biti sam ki. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Starejši uradnik 10863«.

Opremljena soba v bližini un. vrze se odda dijakinji ali dijaku. — Ponudbe rod. »Opremljena 10837« na upravo Slov. Nar. 10857

1000 dinarjev dobi, kdor mi preskrbi nemehlovanu »ob«. Ponudbe rod. »Prazna soba 1 866« na upravo Slov. Naroda. 10866

Na prodaj nekaj dobro ohranjenih nemških zabavnih knjig. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10871

Išče se mebljavna ali prazna soba za državnega uradnika. Ponudbe na upravo Slove. Naroda rod. »Uradnik 10855«.

Proda se par lepih novih damskih plaščev. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10875

Zanesljivo pisarniško moč rabim za 2-3 ure dnevno (poljubno ročičan ali zv. čer. Pisarnaa v sredini mesta. Ponudbe z zahtevki pod »V. B.« na An. d'ubo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 10865

Pozor, ženini in neveste! Radi pomanjtanja prostora se takoj po ugodni ceni prodaj polnoma nova, le o izdelana masivna hrastova spalnica. Ogl. da se lahko vsak dan od 8-12 in 1-17. Naslov pove upra a Slov. Naroda. 10820

Skladiščnik 23 let star, dobro izvečban, z daljšo prakso, Specijriske st. oke in det. prid. k. oke, želi premeniti mesto. Gre tudi kot poslovodja ali pa event. kot prod. alec. — Ponudbe pod »Skladiščnik 10-67« na upravo Slov. Nar. 10867

Soba se odda s hrano za 2 gospodini s 15 dec. Naslov pove uprava Slov. Nar. 10859

Cela oprava za trgovino se takoj prodaj. Koptarjeva ulica 1. 10858

Dam 8 kub. metrov suhih bukovihi drv tistemu, ki mi preskrbi 1 ali več sob s kuhinjo ali zamenja s takim za mojo sobico s kuhinjo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10862

Prodaj novo opravilo palne »obe, solidno, moderno izdelano v oženo, svetlo, pol'firano. Josip Ba dr. m zar. Sp. Siška, Sol ka ul. 1. 10861

Strihnin svež, dospel. — Drogerija A. Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 6. 10860

Družabnik s 350,00 K za razširjenje zelo dobro vpejlane 40arske obrti se išče. Ponudbe pod »M. derno kolarstvo 108 6« na upr. Slov. Naroda. 10855

Železniške prage hrastove, v vseh dimenzijah, tudi tvrdka Tavčar & Svetina, Ljubljana. Gosposvetska cesta 6. 10892

Svinjske kože! Tovarna usnja »Indus« d. d. kupuje po najvišjih cenah la to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov po 35 K za kg.

Ila to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po 13 K za kg od tivaških in ogrskih prašičev po 12 K za kg.

Kože se prevzemajo v znanem skladišču Karl Pollak, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 23.

10 letna pismena garancija! Najboljše PFAFF šivalne stroje za rodbino in obrt po ugodnih cenah in obrokih priporočila tvrdka IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ul. 7, podružnica Novomesto. 10485

„Pri nizki ceni“

„Pri nizki ceni“

Ignac Žargi

Ljubljana, Sv. Petra cesta 3.

Prilagojena veliko zalogo raznega perila posebno zimskih potrebščin jopic, srjač, hlač, rokavic, nogavic, otročje volnene obleke, kopic itd. po znižanih cenah, posebno priporočljivo za božična in novoletna darila.

Činovniška Banka v Beogradu

potrebuje za novo zavarovalno družbo

DIREKTORJA - ORGANIZATORJA in dva starejša uradnika.

Kandidati naj upošljujejo svoje olerie najpozneje do 31. decembra t. l. navedeni banki, Kralja Milana br. 64.

Kranjska hranilnica v Ljubljani

obrestuje od 1. januarja 1923 vse vloge po čistih

5%

Rentni in invalidski davek plačuje hranilnica sama za viagatelje.

KRANJSKA HRANILNICA
Knaflova ulica 9.

Stečaj

U Kancelariji Dravske artiljerijske radionice na dan 27., 28., 29. i 30. decembra 1922. godine i na istim danima svakog idućeg meseca 1923. godine, a počevši u 8 sati svakog od navedenih dana, održaće se javna usmena licitacija za prodaju 176 komada automobila i to:

a) 9 komada putničkih automobila: Puch IV.— 225, Minerva IV.— 265, Praga IV.— 275, Puch IV.— 401, Puch IV.— 403, Puch IV.— 404, Puch IV.— 700, Italia IV. 701, Fiat IV.— 779.

b) 167 komada teretnih automobila: Fiat IV. 152, Isotto Faschini IV.— 159, Puch IV. 168, Praga IV. 177, Marta IV.— 222, Fiat Austr. IV.— 237, Fiat Torino IV.— 267, Praga IV.— 274, Perl IV.— 303, Büssing IV.— 309, Praga IV.— 312, Pavesi Talotti IV.— 322, Pavesi Talotti IV. 323, Daimler IV.— 344, Graf Stift IV.— 346, Fiat Austr. IV.— 353, Benz IV.— 391, Raf IV.— 400, Puch IV.— 409, Mercedes IV.— 406, Praga IV.— 408, Raba IV.— 411, Büssing IV.— 421, Saurer IV.— 422, Büssing IV.— 423, Fiat Austr. IV.— 424, Büssing IV.— 425, Fiat Austr. IV.— 428, Raba IV.— 430, Büssing IV.— 432, Praga IV.— 434, Büssing IV.— 435, Saurer IV.— 436, Fiat Torino IV. 438, Fiat Austr. IV.— 439, Fiat Austr. IV. 440, Fiat Austr. IV.— 441, Fiat Austr. IV. 443, Büssing IV.— 444, Fiat Austr. IV.— 447, Fiat Austr. IV.— 449, Saurer IV.— 450, Fiat Austr. IV.— 454, Fiat Austr. IV.— 455, Fiat Austr. IV.— 456, Praga IV.— 457, Praga IV.— 458, Praga IV.— 459, Praga IV.— 461, Praga IV.— 463, Büssing IV.— 464, Büssing IV.— 467, Büssing IV.— 469, Büssing IV.— 471, Fiat IV.— 473, Fiat Austr. IV.— 474, Fiat IV.— 475, Fiat Austr. IV.— 476, Büssing IV.— 477, Fiat Torino IV.— 478, Büssing IV.— 479, Fiat Torino IV. 480, Fiat Torino IV. 481, Praga Raba IV. 482, Saurer IV.— 486, Büssing IV.— 489, Saurer IV.— 490, Saurer IV.— 491, Saurer IV.— 495, Büssing IV.— 503, Büssing IV.— 508, Fiat Austr. IV. 509, Fiat Austr. IV. 515, Büssing IV. 518, Büssing IV.— 517, Büssing IV.— 519, Praga IV.— 520, Büssing IV.— 523, Daimler IV.— 536, Daimler IV.— 542, Daimler IV.— 543, Spa IV.— 600, Fiat Austr. IV.— 602, Franko IV.— 637, Fiat Austr. IV.— 601, Fiat Austr. IV.— 639, Spa IV.— 641, Waff IV.— 642, Neseldorfer IV.— 643, Graf Stift IV.— 644, Marta IV.— 645, Benz IV.— 647, Graf Stift IV.— 648, Praga IV.— 649, Fiat Austr. IV.— 650, Waff IV.— 652, Spa IV.— 655, Spa IV.— 656, Graf Stift IV.— 657, Graf Stift IV.— 661, Perl IV.— 665, Graf Stift IV.— 666, N. A. G. IV.— 670, Graf Stift IV.— 675, Graf Stift IV.— 676, Spa IV.— 678, Daimler IV.— 684, Daimler IV.— 686, Daimler IV.— 689, Daimler IV.— 691, Spa IV.— 695, Spa IV.— 697, Puch IV.— 703, Daimler IV.— 707, Spa IV.— 708, Büssing IV.— 709, Spa IV.— 711, Fiat Torino IV.— 713, Fiat Torino IV.— 714, Fiat Torino IV. 715, Fiat IV. 716, Laurin & Klement IV. 717, Graf Stift IV. 718, Graf Stift IV. 720, Puch IV. 721, Nessel-dorfer IV.— 722, Fiat Austr. IV.— 723, Puch IV.— 724, Waff IV.— 725, Büssing IV.— 727, Fiat Austr. IV.— 728, Praga IV.— 729, Raba IV.— 730, Spa IV.— 731, Spa IV.— 732, Büssing IV.— 734, Praga IV.— 735, Graf Stift IV.— 736, Fiat Torino IV.— 737, Praga IV.— 738, Fiat Torino IV.— 739, Spa IV.— 741, Spa IV.— 742, Spa IV.— 743, Saurer IV.— 744, Marta IV. 745, Marta IV. 746, Isotto IV. 747, Fiat Torino IV. 748, Graf Stift IV. 750, Spa IV. 751, Spa IV. 752, Spa IV. 749, Büssing IV.— 753, Daimler IV.— 754, Italia IV.— 755, Spa IV.— 756, Spa IV.— 757, Italia IV.— 758, Spa IV.— 759, Spa IV.— 760, Spa IV.— 761, Spa IV.— 762, Puch IV.— 780, Lloyd IV.— 783, Stower IV.— 784.

Uslovi za ovu licitaciju kao i sami automobili, koji će se prodavati, mogu se videti za vreme kancelarijskog rada u artiljerijskoj radionici u Ljubljani sve do na dan licitacije svakog dana.

Svaki licitant polaže pre licitacije kauciju i to:
a) Podanici Kraljevine SHS 5% od naznačene početne vrednosti za licitaciju za svaki automobil.

b) Strani podanici 10% od naznačene početne vrednosti za licitaciju za svaki automobil.

Kaucije svih licitanta, koji su izlicitirali svaki pojedini automobil se sadržavaju do rešenja licitacije, a ostalim se odmah vraćaju.

Pozivaju se sva zainteresovana lica, da učestvuju onoj licitaciji.

Iz kancelarije Dravske artiljerijske oblasti
I. broj 414 u Ljubljani.

Ugodna prilika!

Želazna postelja z žimnico naprodaj. Cena 1400 Din. Sp. Šiška, Kmetijska ulica Nr. 133. 10789

Pisalni stroj

Remington Erika z vidno pisavo se tako poceni prod. Ogleda se pri g. Klobčaver, Komenskega ulica, gostilna Brezovšek. 10769

Elegantno mobilovano sobe

išče dobro situiran samski gospod za takoj ali 1. januar. Kurivo se dostavi. Dopisi pod „Trboveljska 10815“ na upravo Slov. Naroda. 10815

Pridnega neoženjenega hlapca

za lahko vprego (kočijo), ki je že kot tak služil, sprejme Franc Čuček, Ptuj. 10725

Dvonedstropna hiša

v Ljubljani s petimi stanovanji se za 300.000 D prod. Proda se eventuelno tudi zadaj ležeče gospodarsko poslopje. Naslov pove uprava Slov. Nar. 10741

Najboljše, najcenejše, sladko in čisto prašano

seno

postavno vsako postajo Sloveniji 100 kg za 860 K razpošilja Franc Kambič, Zagreb, Tkaličeva ulica 71 B. 10748

Krastove deske

27 in 40 mm debele in hrastovi okrogli les ima na prodaj uprava veleposrestva Slatna, p. Smrtno pri Litiji. 10793

Prodajalko

iščem v trgovino z mešanim blagom, tudi manufaktur. Starejše moči imajo prednost. Kje, pove uprava Slov. Naroda.

Za jednu veliko špeditersku radnju u Novom Sadu traži se

carinski posrednik sa kvalifikacijom.

Ponudbe do 11. decembra o. g. na adresu Dušan Zestrijan, Ljubljana, Hotel Union, slati. 10764

Krasna posestva na prodaj!

Trgovina, gostilna, pekarna, lepa hiša, 4 orali zemlje, živi, mrtvi inventar za 350.000 Din. Gostilna, trgovina, žaga, 6 oralov zemlje, 450.000 Din. Lepa posestva od 4 do 130 oralov, trgovine, gostilne, hiše, vile, vodne sile za tovarno, graščine itd. — Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 1. 10722

ADRIA TEA NAJBOLJI

F. SIBENIK - LJUBLJANA

Proda se njiva

2 joha velika, meter Din. 10. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10069

Družba „Mirija“ Ljubljana, Kralja Petra trg 8

Prodaja bukovih drv na debelo in drobno, zaganje drv, dostava na dom. 10144

PRODA SE

gradbena parcela ob Cesti na Rožnik Vpraša se v upr. Slov. Naroda. 10822

Absolvent eksp. akademije

išče službe. Zmožen slovenščine, nemščina, francoščine, deloma hrvaščine, italijanščine. Ponudbe pod „Takoj ali pozneje 10817“ na upravo Slovenskega Naroda. 10817

V najem vzajem žago

ali mlina in žago v gozdatnem kraju. Ponudbe pod „G. G. 10835“ na upravo Slov. Naroda. 10835

Največja izbira

različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki

A. & E. Šaberné Ljubljana, Mesni trg 10

Olivno olje

garantirano čisto brez vsake primesi pošilja proti plačilu po pošti ali železnici v pločevinastih posodah Adam Pestorič, Železnika (Boka Kotorska). 9848

Divjačino

n. pr. srne, zajce, fazane, jerebice, divje race, sloke itd. v vsakem času po najboljših cenah kupuje E. VAJDA, veletrgovina z divjačino in perotino, Čakovec, Međimurje. Brzojavni naslov Vajda Čakovec. Internb. tel. 59.

Išče se primeren

trgovski lokal

ali že dobro vpeljana trgovino z mešanim blagom v najem, z inventarjem ali brez istega. Naraje v kakem prometnem kraju na delu s stanovanjem. Cenjene ponudbe na upravo Slovenski Narod pod „Trgovski lokal-10843“.

Znižane cene

pri A. Šinković nasl. K. Soss LJUBLJANA, Mesni trg 19.

Strešna lepenka

Iz ounj, prima kakovost (fino popeskana) po nekonkurenčnih cenah. Na cele vagone prednostna cena. Originalen fabrikat iz Nemčije priporoča

HOLZBAU-UNTERNEHMUNG ANTON KONRAD
Graz, Jakobigasse Nr. 18, Tel. 43-67.
Generalno zastopstvo tvornice za strešno lepenko
Stügnitz u. Schildberger, Berlin.

Specialtete: Porodne opreme. Opreme za novorojenčke.

Perilo za dame in otroke

prilproue in najfinejše kakovosti izdeluje najceneje tvornica M. Aléšovec Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Raznovrstno perilo vedno v zalogi. Prilčno za božična darila.

Kaj beliš si glavo!

kaj bi kupil svojim dragim za Božič in novo leto, prazna skrb, pojdi k:

JOSIP PETELINC-U

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip šte. 7.

Tam dobiš vse, kar je koristnega za dom in obrt. Priljubljene in povsod zahtevane šivalne stroje „Gritzner“ v veliki izbiri za domačo in obrtno rabo. Vse potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje, galanterijsko, modno in toaletno blago, po zmernih cenah na veliko in malo.

OSRAM ŽARNICE
kupuje in vporablja celi svet

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Miklošičeva c. 15/II.

Cenena partija železninske robe iz Čehoslovaške!

Poljske žarne peči, kolesa, ovale

uadi na cele vagone franko Jugoslovanska meja čehoslovaška tordka

ILK in SPOL

voletrgovina kolin in železne robe

PRAHA II. v Tunich št. 9.

Brzojavni: ILKOV, PRAHA.

Zahtevajte najcenejše ponudbe!